

Kaiken voi korvata. Paitsi elämän.

Ihmiselämiä on varmuudella vain yksi ja se on
meidän osaltamme käynnissä juuri nyt. Elä se!

pohjolavakuutus.fi

Pohjola Vakuutus

” Eettinen kauneus on tänä päivänä entistäkin ajankohtaisempaa.

PETTERI KARI

Mitä on kauneus?

Meitä ympäröivät rakennukset ja julkiset kaupunkitilat. Arkkitehtuuri vaikuttaa toimintaamme, arvoihimme ja identiteettiimme – meihin ihmisiin. Silti julkinen keskustelu laadusta, viihtyisyydestä, paikkojen luonteesta ja historialta tai tilallisista kokemuksista loistaa poissaolollaan.

Edesmennyt vammaisaktivisti, poliitikko **Kalle Könkkölä** kysyi minulta haastattelutilanteessa kuusi vuotta sitten esteettömyyden sijaan kauneudesta. Mitä on kauneus, ja onko se mielipideasia?

Joskus on hyvä palata ajassa taaksepäin – eikä vain kuusi vuotta vaan yli 2 000 vuotta. Roomalainen arkkitehti **Marcus Vitruvius Pollio** määritteli arkkitehtuurille kolme päämäärää: *venustas*, *firmitas*, *utilitas* eli kauneus, kestävyys ja käyttökelpoisuus. Ikuista käyttöäidettä.

Vitruviukselle kauneutta viitoitti luonto. Arkkitehtuurin kohdalla se tarkoitti sopusuhtaisuutta, valoja ja varjoja, materiaalia, tilojen muotoja ja niiden liittymistä toisiinsa. Me taas juutumme helposti kauneudessa keskustelemaan tyyleistä syvemmän sisällön sijaan.

Viime kesänä kuulin Helsingin yliopiston yliopistolehtorin, estetiikantutkija **Oiva Kuisman** puhuvan kauneudesta. Hän totesi, että antiikissa, johon länsimainen kulttuurimme perustuu, kauneus ei ollut vain estetiikkaa vaan myös etiikkaa. Antiikin Kreikas-

sa kauneus nähtiin rakkauden ja totuuden ilmentymänä. Nämä henkiset arvot olivat tärkeitä, antiikissa aluksi jopa tärkeämpiä kuin ulkoiset.

Kauneus perustuu aina arvoihin. Luonnon kauneus on eettistä kauneutta, ja luonnon monimuotoisuus on kauneutta. Tämä eettinen kauneus on tänä päivänä entistäkin ajankohtaisempaa. Entä ilmentääkö luomamme arkkitehtuurin kauneus hyviä arvoja? Sillä on suuri merkitys, jos arkkitehtuuri muokkaa identiteettiämme vuosikymmeniä, toivottavasti vuosisatoja.

Vitruviukselle ihmisen mittasuhteet ja rakennuksen mittasuhteet liittyivät toisiinsa. Nykyisin puhumme inhimillisestä mittakaavasta. Se on ollut vahva osa suomalaista modernia arkkitehtuuria. Ehkä juuri se kuuluisa suomalainen luontosuhde, josta me helposti ylpeilemme ja joka on osa identiteettiämme, on pitänyt tähän asti kaupunkimme ihmisille tehtyinä ja teollisen ajankin arkkitehtuurin ”ihmisen kokoisena”. Vuosikymmeniä sitten rakentamisesta tuli tosin osittain kertakäyttörakentamista, ja viime aikoina Suomeenkin on rantautunut megalomaanisia hankkeita.

Suomen toisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelu on aloitettu keväällä 2019 opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyöhankkeena. Tehkäämme arkkitehtuurin eettisestä kauneudesta ja inhimillisyydestä se, mistä meidän aikamme muistetaan.

Towards a More Human Focused and Sustainable Built Environment

SLUSH OFFICIAL
SIDE EVENT

20.11.2019 /// 9-21 /// Train Factory /// Helsinki

GARAGE STAGE

WELCOME TO RECOTECH

Cranes, Trains & Real Estate
How do we solve the hottest crisis on our planet? The role of the built environment

BUILD FOR HUMANS

MySchool in the middle of the street
Attract and Retain: How to use Data Insights for developing and managing commercial properties.
It makes total urban sense, doesn't it?

THE NEW NORDICS

The state of PropTech in Finland and beyond
A word from our sponsors
Smart and collaborative virtual environments that offer next-gen user experiences

11:45 – 12:25 MORNING BREAK

GAMECHANGERS

WeWork: Space for Humans
Connecting people (in a non Nokia way)
What does it mean to be a landlord in the 21st Century?
We're gonna need a bigger fund

BUILDING TECHNOLOGY

Meaningful data and how it relates to digital twinning
Optimization of Building Automation with Digital Twinning, VR and AI/ML

15:20 – 16:00 AFTERNOON BREAK

REAL ESTATE IS DEAD

Unleash the innovative power – Wakey, Wakey!
Surf, Skate & Real Estate

17:20 – 20:30 NETWORKING

FACTORY STAGE

CIRCULAR CONSTRUCTION

Reduce, Reuse, Recycle
R.E.S.P.O.N.S.I.B.I.L.I.T.Y.
Material Passports

BUILDING WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Spacemaker – Design better, more sustainable cities with AI
Minimizing material usage through parametric design
Reimagining the future built environments

CONCRETE EXAMPLES

Facilitating real estate investments on the blockchain
3 Blockchain Startups – 3 Concrete Examples

12:30 – 13:20 MORNING BREAK

URBAN DEVELOPMENT

Integration platforms for project management and collaboration in urban development projects
Digital placemaking and emerging tools for urban development
Mixed use, livable & walkable

DIGITALISATION

How to digitalize a conservative industry
Harnessing the Power of Tech

15:25 – 16:00 AFTERNOON BREAK

FUTURES

What will buildings be like when robots take over?
Clickless Life
Fly me to the moon

17:35 – 20:30 NETWORKING

DOME OF VISIONS

Global PropTech Speeddate

We match 20 corporate real estate professionals with 20 PropTech companies in just 1 hour. Separate registration is required:

<https://www.eventbrite.nl/e/global-proptech-speed-date-registration-69270101739>

Pitching Competition

Talent Track

Panel Discussion:
The DO'S and DON'TS of job seeking
Company reverse pitching
Matchmaking through BRELLA

12:30 – 13:00 MORNING BREAK

Circular Construction Roundtable

Panel Discussion: Blockchain in Real Estate

Leadership Roundtable

Panel Discussion: Under Construction

Women in PropTech MeetUp

An opportunity for women attendees to meet and form meaningful connections. Bring your business cards. This is not only for women, as always, everyone is welcome!

FIRESIDE CHAT: Future Living

Christine McDaniel – Kndrd.io
Jan Garde – The Embassies of Good Living

RECOTECH

20.11.2019 /// Helsinki

Liput ja tarkka ohjelma:
www.recotech.fi

SAFA:n jäsenille -50% lipun hinnasta.
Lipun hintaan sisältyy lämmin ruoka.

Käytä koodia:
HESA-SAFA@RecoTech2019

10 | 2019

au arkkitehtiutiset

- 3 **Pääkirjoitus**
Mitä on kauneus? *Henna Helander*
- 6 **Haastattelu**
Finlandia-voittaja tarjoaa itsetuntoa kohottavaa asumista *Marja Salmela*
- 10 **Palkinnot**
Käärmetalon peruskorjauksessa ei jouduttu tekemään kompromisseja
- 14 **Tapahtumat**
14 Puu kiertoon *Pekka Hänninen*
16 Yhteisen hyvän politiikkaa *Hanna Harris*
18 Suuntaviivoja korkealle rakentamiselle *Taavi Lindfors*
20 Maata pitkin perille? *Ella Müller*
- 22 **Maailmalla**
22 Aallon kokonaistaideteos Ranskassa täyttää 60 vuotta *Lauri Jääskeläinen*
24 Tallinnassa etsitään kauneutta *Tarja Nurmi*
- 26 **Näyttelyt**
Bauhaus ja Pohjoismaat – yhteyttä etsimässä *Charlotte Nyholm*
- 30 **Kolumni**
Katse oikeaan päin *Osmo Lappo*
- 32 **Väitös**
Ikääntyminen on iso haaste suunnittelijoille *Erja Väyrynen*
- 34 **Kilpailut**
Täydennysrakentamista osuusliikkeiden Sörnäisissä *Hennu Kjisik*
- 38 **Ammatissa**
Henkireikänä Mozart ja Händel *Taavi Lindfors*

uutisia yli **70** vuotta!

ILMESTYY: vko 43
12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 040 169 2213
Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Grano Oy 2019

LEHTITILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jassenasiat@safa.fi

ILMOITUSMYynti:
Jussi Piha, puh. 050 522 5475
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

KANSIKUVA:
Käärmetalon peruskorjaus, Helsinki,
Kati Salonen & Mona Schalin
Arkkitehdit, vuosi 2018.
Kohde sai vuoden 2019
Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon.
Kuva: Kuvatoimisto Kuvio Oy.

ILMESTYMISAJAT:
Nro *Ilmoitusaineisto Ilmestyy
11|2019 4.11. 21.11.
12|2019 2.12. 19.12.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen ja
toimitettava aineisto kahta viikkoa
aikaisemmin.)

KUVATOIMISTO KUVIO

” Jossain muualla Euroopassa Käärmetalo olisi voitu myydä grynderille, joka muuttaisi sen yksityiseksi luksuslinnaksi.

Finlandia-voittaja tarjoaa itsetuntoa kohottavaa asumista

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajan, Käärmetalon peruskorjauksen, valitsi kirjailija ja kuvataiteilija Hannu Väisänen. Hän kehuu vuolaasti myös muita ehdokkaita, joskin hän olisi toivonut enemmän pääkaupunkiseudun ulkopuolisia kohteita.

P ieteetillä korjattu Käärmetalo on saatettu entiseen loistoonsa ulkopinnoitteita, väritystä ja parvekkeita unohtamatta. Sisätiloissa on huomioitu pienetkin yksityiskohdat, kuten porraskäytävän kaiteet ja keittiökaappien vetimet. Samalla lähes 200 huoneistossa on lisätty asumismukavuutta, ja saunat ja pesutuvat on uusittu ja ajanmukaistettu.

Hannu Väisänen kiittää Kati Salosen ja Mona Schalinin arkkitehtitoimistoa, joka on pystynyt pelastamaan Yrjö Lindegrenin suunnitteleman, vuonna 1951 valmistuneen mutta rappeutumaan päästetyn ikonisen vuokratalon.

”Onnistunut lopputulos kertoo tavattoman hyvästä ammattitaidosta, sitkeästä sisusta sekä pätevistä argumenteista neuvotteluissa, jotka varmasti ovat olleet tiukkoja. Saatan hyvin kuvitella, mistä kaikesta on keskusteltu, jotta Käärmetalon ainutlaatuinen herkkyyks ja rikkaus saataisiin palautettua takaisin”, Väisänen perustelee.

Erityisen merkittävänä Väisänen pitää sitä, että Käärmetalossa pystyttiin säilyttämään painovoimainen ilmanvaihto ja takaamaan hyvä sisäilma. ”Tällä läpimurrolla voidaan perustella

tulevaisuudessa monen muunkin 1950-luvun rakennuksen ilmastointitarkoituksia.”

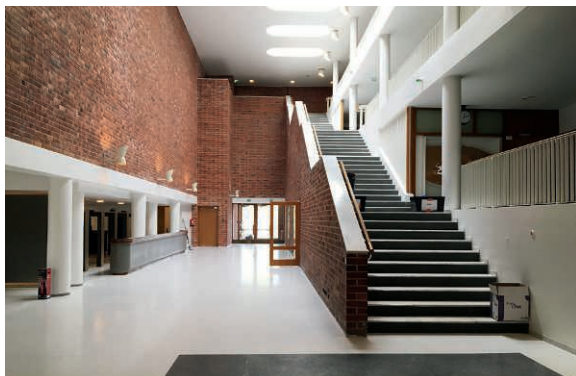
Korjaajat ovat miettineet tarkkaan, miten nostaa uudeelleen esiin melkein utooppinen idea laadukkaasta vuokratalosta. Talo tarjoaa Väisäsen mielestä asukkailleen itsetuntoa kohottavan mallin. Ranskassa asuva Väisänen on erityisen iloinen siitä, että Käärmetalon omistaja, Helsingin kaupungin vuokrataloyhtiö Heka on pitänyt talon omistuksessaan ja evakossa olleet vuokralaiset pääsevät palaamaan koteihinsa.

”Jossain muualla Euroopassa Käärmetalo olisi voitu myydä grynderille, joka muuttaisi sen yksityiseksi luksuslinnaksi. Huoneistojen pinta-aloja olisi suurennettu, kerroskorkeutta muutettu ja samalla rikottu Lindegrenin suorakulmioiden, vinosuunnikkaiden ja lamellien muodostama rakenne, juuri se joka tuottaa Käärmetalon ainutlaatuisen herkkyyden.”

Arkkitehtuuri osallistuu jätetalkoisiin

Kulutusyhteiskunta tuottaa yhä enemmän ongelmia. Helsingin Kruunuvuorenrannan koonta-asema on ajankohtainen ja myönteinen esimerkki jätteiden käsittelyn uudesta teknologiasta, imujätejärjestelmästä. ”Ennen kaikkea hienoa on se, kuinka arkkitehtuuri osallistuu talkoisiin”, Väisänen sanoo.

”Se tavara, jonka jätämme yli ja viskaamme pois, sen määrää ei näytä vähenevän, päinvastoin. Se tarkoittaa, että koonta-asemien kaltaisia käsittelylaitoksia on rakennettava lisää. Toivoakseni niihin suhtaudutaan yhtä kunnianhimoisesti

Jyväskylän yliopiston päärakennus.

kuin Kruunuvuorenrannassa eikä tyydytä pistämään pystyyn jonkinlaista hätäistä vajaa aaltopellistä ja kakkosnelosesta.”

Betonijulkisivu-palkinnon voittaneella Kruunuvuorenrannan koonta-asemalla on innovatiivinen kolmiulotteinen julkisivu. Arkkitehtitoimisto B&M:n suunnittelema asema istuu kauniisti paikkaansa.

”Muotojen yhteistyö kalliomaiseman kanssa, pintojen väriellinen, suorastaan itämainen reliefi ja viherkatto tekevät siitä kohteen, jota totisesti ei tarvitse hävetä.”

Väisänen luonnehtii julkisivua itämaiseksi, koska aseman vaippa tuo hänen mieleensä intialaisen 1700-luvun Jantar Mantarin, hienon observatorion puistoineen. Silti hän olisi toivonut, että värjätystä betonista valettu vaippa olisi viimeistely paremmin, samoin kuin koonta-aseman ympäristö. Lopputuloksesta olisi muodostunut vielä komeampi.

”Ajattelen ennen kaikkea niitä lähellä asuvia ihmisiä, jotka näkevät koonta-aseman päivittäin ikkunoistaan. Uskoisin, että he yleillen näyttävät vierailleen näkymänsä. Eivätkä unohda mainita, millaisesta rakennuksesta on kyse.”

Entä ylistetty Oodi?

Oodin saavuttama kansainvälinen huomio ja suuri suosio on Väisäsen mielestä monella tavoin perusteltua. Arkkitehtitoimisto ALAn suunnittelema Oodi on puuttuva pala Helsingin hienossa kulttuurirysäyssä, jonka Musiikkitalo ja Kiasma muodostavat Kansalaistorin ympärille ja jota hieman kauempana täydentävät Amos Rex ja HAM.

Oodin missio saa kirjailijalta kymmenen pistettä. Perinteistä kirjastoa voidaan laajentaa yhteiseksi olohuoneeksi, tapauspaikaksi sekä monenlaisten toimintojen kuten askartelun, 3D-tulostuksen tai äänitysten tekopaikaksi.

”Eettisyyteen, solidaarisuuteen, monikulttuurisuuteen perustuva ja maailman tilanteeseen reagoiva kirjasto on saanut arvoisensa kattorakenteen.”

Kruunuvuorenrannan koonta-asema.

Sen sijaan Oodin arkkitehtuuriin kirjailija on pettynyt: ”Itse arkkitehtuuri ei vastaa mission tasoa, se ei kolahda minuun. Oodin aaltoileva julkisivu Kansalaistorin puolella on näyttävä, ja siihen on ladattu paljon. Mutta kaikki kolme julkisivua on jätetty huomiotta. Niissä ei ole mitään kiinnostavaa”, hän perustelee.

Väisänen on pettynyt myös sisätiloihin, etenkin toiseen kerrokseen. ”Tilat vaikuttavat ahtailta ja ahdistavilta, eivät kovin onnistuneilta. Kaikki paukut on pantu kirjataivaaseen. Siellä tunnelma on kuin tomusokeria olisi pudoteltu taivaasta.”

”No, tähän on tietysti makuasia”, hän hymähtää.

Päiväkoti yllättää iloisesti

Suomalaiset päiväkodit ovat yleensä yksikerroksisia, kämmenen tavoin haarautuvia rakennuksia. Vaaranpuiston päiväkotia Vantaalla poikkeaa Väisäsen mukaan mielikuvista: se on hyvin epäsuomalainen suuri blokkimainen rakennus, joka kätkee sisäänsä runsaasti yllätyksiä, miellyttävää korkeuden tunnetta, valoa ja toisaalta juuri niitä sopukoita ja koloja, joita lapset tarvitsevat.

”Vaaranpuiston päiväkotia on todella hellyttävä olematta millään tavoin lälläri! Se riisuu aseista. Eikä se johdu ainoastaan siitä, että sisällä parveilee kaikenvärisiä lapsia. Kun rakennusta tarkkailee ulkoapäin, ei voisi millään arvata, miten monimuotoisia ovat sen sisätilat.”

Vaikka päiväkodin tontti on pieni, tunnelman kruunaa rakennuksen edessä avautuva puutarha. ”Itse asiassa näyttää siltä, että rakennus on tehty noiden puiden ja tietysti myös lasten ehdoilla.”

Puusto todella suojattiin rakennusaikana. Puuta on muutenkin käytetty päiväkodissa erityisen rikkaasti ja oivaltavasti sekä julkisivuissa että sisätiloissa. Hienoimpia esimerkkejä on makuuhuoneiden piiloon taipuvat sängyt.

Väisänen arvioi, että AFKS Arkkitehtien Vaaranpuistossa

Vaaralanpuiston päiväkoti.

Helsingin keskustakirjasto Oodi.

luoma arkkitehtuuri kohtaa käyttäjät paremmin kuin Oodissa.

”Rakennus tarjoaa katon monikulttuuriselle Suomelle. Olen varma, että suomalaiset ja maailmankansalaiset tulevat aina muistamaan päiväkotinsa.”

Jyväskylässä huokuu humanismi

Ainoa esiraadin valitsema ehdokas Helsingin seudun ulkopuolelta oli Jyväskylän yliopiston pääarakennuksen korjaus.

”Se urakka oli varmasti hiukan helpompi suunnittelijoille kuin Käärmetalon korjaus, koska apuna ja tukena ovat olleet Alvar Aalto -säätiön asiantuntijat. Silti A-konsultit on tehnyt merkittävän työn antaakseen pääarakennukselle uuden ’ihon’, ja peruskorjaus on ulottunut vielä syvemmällekin”, Väisänen arvioi.

Alvar Aallon rakennuksissaan käyttämät arvokkaat materiaalit ovat tunnetusti tuottaneet ongelmia niiden peruskorjausten yhteydessä. Vaalea marmori lattiasa, pellavalla päällystetyt ovet, kaiteiden päällysteet, pylväiden keraamiset laatat ja tiililattiat ovat olleet korjaajille haasteita.

Väisänen koki kampuksella, että Alvar Aallon kokonaisuudesta huokuu humanismi. Ihmisen mittakaava on totta. Lisäksi rakennukset todella istuvat ympäröivään luontoon. Rakennuksella ei myöskään ole yhtään passiivista kulmaa. ”Se on veistos, jonka jokainen sivu, fasadi on kiinnostava.”

Korjaaminen takaa Väisänen mielestä yliopiston jokapäiväisen elämän ja sen, ettei rakennuksesta tule ainoastaan museoita. Hän uskoo, että opettajat ja opiskelijat nauttivat tiloista.

”Minusta oli erityisen vaikuttavaa seistä suuressa luentosalissa, siirtyä mielessäni yliopiston nuoruusvuosiin ja samalla kuvitella, millaista on kuunnella luentoa tänään ja tulevaisuudessa, salissa, jossa rumaa kohtaa ei löydä suurennuslasillaan. Salissa, jossa professorin lisäksi luennoi valo.”

Hannu Väisänen olisi mielellään matkustanut Jyväskylän li-

säksi muuallekin Suomeen tutustumaan ja arvioimaan arkkitehtuuria.

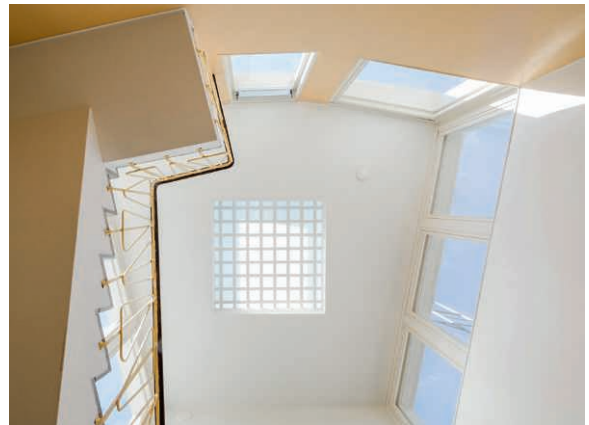
”Olisin toivonut, että ehdokkaissa olisi ollut enemmän Helsingin seudun ulkopuolisia kohteita. Tällä kertaa niitä oli vähemmän kuin aiemmin. Eikö muualla Suomessa, esimerkiksi lapsuuteni Oulussa, ole suunniteltu maininnan arvoisia kohteita, joilla on myös eettisesti ja sosiaalisesti arvoa?”

Marja Salmela

” Eikö muualla Suomessa ole suunniteltu maininnan arvoisia kohteita?

KUKA?

- > Hannu Väisänen, syntyi Oulussa 1951.
- > Opiskeli Suomen taideakatemian koulussa 1970–1974.
- > Töitä ollut esillä useissa yksityis- ja yhteisnäyttelyissä Suomessa ja ulkomailla.
- > Kansalliseepos Kalevala ilmestyi Väisänen kuvittamana 1999.
- > Voitti Finlandia-palkinnon *Toiset kengät* -romaanillaan 2007.
- > Asuu nykyisin Ranskassa.

KUVAT: KUVATOIMISTO KUVIO

Käärmetalon peruskorjauksessa ei jouduttu tekemään kompromisseja

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon 2019 sai Käärmetalon peruskorjauksen 1. vaihe. Voittaja julkistettiin 7.10.2019 Vanhalla ylioppilastalolla Helsingissä.

Helsingin Käpylään vuonna 1951 valmistunut Käärmetalo on Yrjö Lindegrenin merkittävimpiä suunnitelmia. Vuosina 2016–2018 toteutetun Käärmetalon eteläisen asuinrakennuksen peruskorjauksen suunnitteli Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit.

Rakennuksen korjaustapa poikkeaa monella tapaa tavanomaisista käytännöistä. Pääsuunnittelijana työssä toimi **Mona Schalin**.

– Peruskorjaus saatiin toteuttaa ihannetilanteessa: tilaaja, rakennuttajat, suunnittelija ja urakoitsijat toimivat erittäin hyvässä yhteistyössä. Työssä ei jouduttu tekemään kompromisseja, ja tilaaja halusi satsata laatuun. Suojelutavoitteista ei tarvinnut tinkiä. Näin kokonaisvaltainen painovoimaisen ilmanvaihdon, sisä- ja ulkomateriaalien, vanhojen ikkunoiden sekä varsinkin kiintokalusteiden säilyttävä korjaus tai samanhenkinen uusiminen on asuinkeuhkossa verraten harvinaista, Schalin kertoo.

Jokaisella asunnolla on oma näkymänsä

Käärmetalo koostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, joiden pituus on yhteensä 287 metriä. Kasarmimaisuus on vältetty yhdistelemällä viuhkamaisia lamelleja, jotka muodostavat vaihtelevia suojattuja pihatiloja. Mäkeläkadun suuntaisesti mutkittelevissa kerrostaloissa on yhteensä 189 kaupungin vuokra-asuntoa, joista jokaisella on yksilöllinen asemansa ja näkymänsä osana kokonaisuutta.

Peruskorjauksessa kunnostettiin muun muassa pihalueet, porrashuoneet, keittiöt, ikkunat ja ovet sekä korjattiin ja uusittiin yläpohjarakenteet, ulkorappaus, parvekkeet, LVI-järjestelmät ja yhteistilat. Korjaustyöt tehtiin pitkälti rakennus-suojelun edellyttämällä tavalla. Suurin osa vanhoista ikkunoista ja keittiön kiintokalusteista pystyttiin säilyttämään.

Mona Schalin ja Hannu Väisänen.

Mullistavinta oli se, että rakennuksen ilmanvaihto säilytettiin painovoimaisena, mikä säästää energiaa ja huoltokustannuksia ja ehkäisee sisäilmaongelmien syntymistä.

” Peruskorjaus saatiin toteuttaa ihannetilanteessa: tilaaja, rakennuttajat, suunnittelija ja urakoitsijat toimivat erittäin hyvässä yhteistyössä.
– Mona Schalin

PETTERI KARI

Edessä arjen vallankumous

Tämän vuoden Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon voittajan valitsi kirjailija **Hannu Väisänen**. Palkintoehdokkaat oli valinnut esiraati, johon kuuluivat tekniikan tohtori **Anne Stenros**, professori **Mikko Heikkinen** ja Arkkitehtitoimisto Livadyn osakas **Juulia Mikkola**. Raadin sihteerinä toimi SAFAn pääsihteeri **Paula Huotelin**.

Palkinnon julkistamistilaisuudessa pitämässään puheessa Anne Stenros haastoi arkkitehteja:

– Arkkitehtuurilla on edessään arjen vallankumous: on mietittävä uudelleen hyvän elämän periaatteet suhteessa planeetan rajallisiin resursseihin, on harkittava, mitä ylipäätään rakennetaan ja mihin voidaan rakentaa. On korjattava ja kiertettävä sitä, mihin on aikanaan sidottu materiaa ja energiaa, sekä tuettava rakentamisella ihmisen jatkuvaa kasvua, oppimista ja uuden tiedon omaksumista. On opittava myös arvioimaan uudelleen rakentamisen laatua ja kriteereitä, materiaalien käyttöä ja niiden kestoa sekä lopulta arkkitehtuurin ydinkysymystä: mikä on pienen ihmisen paikka maailmassa, tai laajemminkin planeetalla?

– Olemme suurten sosioekonomisten muutosten edessä tulevalla, uudella vuosikymmenellä. Arkkitehtuurin tulee pysyä tässä muutoksessa ja keskustelussa mukana – jopa omalta osaltaan olla suunnannäyttäjänä positiivisilla esimerkeillä. Juuri tästä on kyse Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnossa ja sen tämän vuoden ehdokkaissa.

” Mikä on pienen ihmisen paikka maailmassa, tai laajemminkin planeetalla?
– Anne Stenros

Käärmetalon peruskorjaus on omiaan edustamaan seuraavan vuosikymmenen arvoja ja toimimaan hyvän arjen – ja Hannu Väisäsen sanoin itsetunnon kohotuksen – kehyksenä tulevillekin sukupolville.

Käärmetalon peruskorjaus

Arkkitehtuuri: Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy (Mona Schalin, Marica Schalin, Varvara Protassova), Kristina Karlsson (Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson)

Konservointi: T. Sonninen Oy (Tiina Sonninen, väritutkimus ja erikoismaalausasiantuntija)

Tilaja: Helsingin kaupungin asunnot Oy

Urakoitsija: YIT Suomi Oy

KUVAT: PETTERI KARI

Anne Stenros.

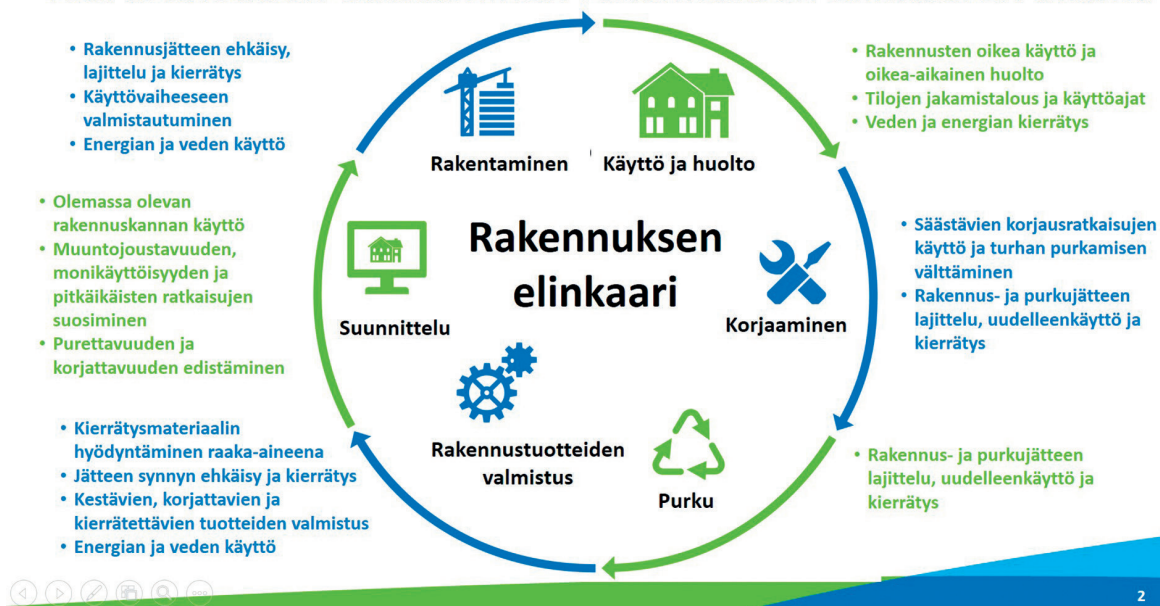
Henna Helander, Mona Schalin, Hannu Väisänen ja Anne Stenros.

Etualalla Paula Huotelin (vas.) ja Mona Schalin.

Kiertotalouden edistäminen rakennuksen elinkaaren aikana

Puu kiertoon

Syyskuussa järjestettiin ympäristöministeriön Puu rakentamisen kiertotaloudessa -seminaari, jossa avattiin uusi kokeellisen kehittämisen Kasvua ja kehitystä puusta -hankehaku.

Tilaisuuden avasi ympäristöministeriön yliarkkitehti **Harri Hakaste**, joka kertasi aiheen periaatteita. Kiertotaloudessa pidetään materiaalit ja niiden arvo kierrossa. Mukana on siis materiaalitehokkuuden lisäksi taloudellinen näkökulma. Rakentamisessa kiertotalous on mukana rakennuksen koko elinkaaren ajan – ja sen jälkeenkin.

Niin uudis- kuin korjauskohteiden suunnittelussa tulee varmistaa rakennuksen muuntojousto ja monikäyttöisyys sekä ennakoida tulevat korjaukset ja lopulta purku. Hanke-suunnitteluvaiheessa kartoitetaan, voidaanko ensisijaisesti käyttää olemassa olevia rakennuksia.

Rakentamisvaiheessa oleellista on ehkäistä rakennusjätteen syntymistä. Mikäli jätettä syntyy, se tulee lajitella ja kierrättää sekä minimoida energian ja veden kulutusta. Rakennusmateriaalien valmistuksessa tulisi hyödyntää mahdollisimman paljon uusiomateriaaleja. Tällöin on varmistettava, ettei rakennukseen päädy haitta-aineita.

Käyttövaiheessa keskeistä on rakennuksen oikea käyttö ja oikea-aikainen huolto, tilojen jakamistalous ja tehokas käyttö sekä veden ja energian kierrätys. Energian kierrätys on mahdollista esimerkiksi lämpöpumppujen avulla, tai rakennusten hukkalämpö voidaan hyödyntää lähistön muussa rakennuksessa.

Korjaamisessa tulee käyttää säästäviä korjausmenetelmiä ja ylipäänsä välttää turhaa purkamista. Niin korjaamisessa kuin purkamisessa rakennus- ja purkujäte lajitellaan, käytetään uudelleen ja kierrätetään.

Hakasteen mielestä puurakentamisen kiertotalouden pulonkaulat ovat kierrätysmateriaalien ja -tuotteiden kelpoisuus uusissa rakennustuotteissa ja rakennuksissa sekä tarjonnan ja kysynnän kohtaaminen.

Polttamisen sijaan käyttöön

Ympäristöministeriön puurakentamisen ohjelman arkkitehti **Simon le Roux** korosti, että rakentamisen kiertotalous on laajempi asia kuin yksittäisen materiaalin valinta. Puulla on tärkeä rooli kiertotaloudessa, vaikka tällä hetkellä Suomessa se useimmiten käytön jälkeen poltetaan. Käytetty puu on arvokas luonnonresurssi, ja sitä voidaan käyttää uudestaan monipuolisesti.

Paras keino rakentamisen kiertotaloudessa on kierrättää kokonaisia rakennuksia ja käyttää puuta energiakorjauksissa ja muussa korjausrakentamisessa sekä sisustuksessa. Näin vähennetään rakentamisen materiaalien ja käytön aiheuttamia päästöjä ja luodaan hiilivarastoja materiaalitehokkaasti.

” Paras keino rakentamisen kiertotaloudessa on kierrättää kokonaisia rakennuksia.

Le Roux muistutti, että nykyiset rakentamistapamme ovat hyvin nuoria, mutta perinteisessä rakentamisessa – joka Suomessa on ollut pitkälti puurakentamista – ratkaisuja on kokeiltu vuosisatoja. Tästä kehitystyöstä kannattaisi ottaa edelleen oppia. Perinnerakentaminen ei lisännyt arjen kemikaalikuormaa. Lisäksi nykyinen yhteiskuntamme tuottaa silmittömät määrät jätettä, eikä ongelma ole yksin tekninen: koko ajattelutapaa tulisi muuttaa enemmän kiertotalouden suuntaan.

Hyödyntämisaste kuntoon

Luonnonvarakeskuksen **Erkki Verkasalon** mukaan 70 prosenttia kaikesta EU:n alueella käytetystä puusta menee rakentamiseen ja sisustamiseen. Kerran käytetystä puusta päätyy kolmannes uusiokäyttöön, kolmannes energiaksi ja loput kaato-

paikoille. Maiden välillä on suuria eroja. Uusiokäytetystä puusta huomattava osa menee lastulevyn raaka-aineeksi.

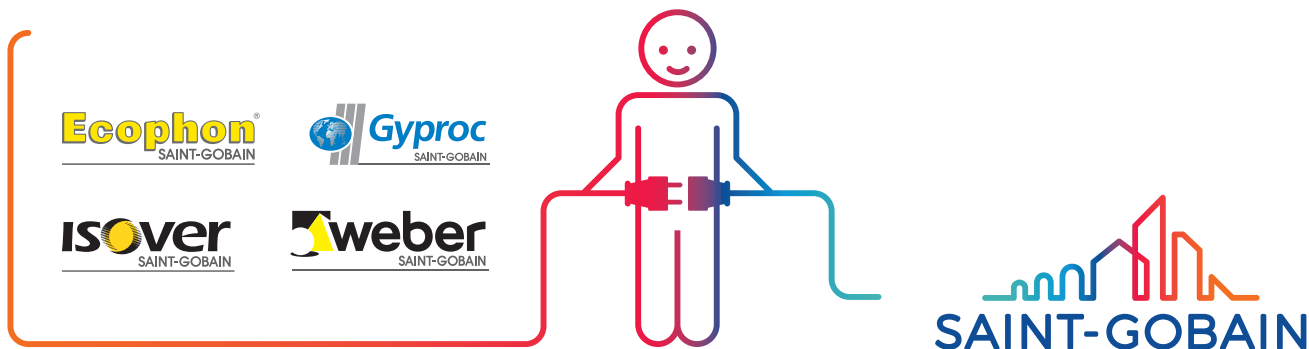
EU:n jätedirektiivin tavoitteena on hyödyntää vuodesta 2020 alkaen 70 prosenttia rakennus- ja purkujätteestä. Suomessa hyödyntämisaste on vielä reilut 50 prosenttia.

Kasvua ja kehitystä puusta -hankehaussa etsitään uusia ja innovatiivisia keinoja edistää puurakentamisen kiertotaloutta. Haku on kaksivaiheinen, ja ensimmäinen vaihe oli 19.9.–13.10.2019. Siihen mennessä tuli toimittaa ministeriöön ideapaperit sähköisellä hakulomakkeella. Ideapaperien tekijät kutsutaan 29.10.2019 järjestettävään työpajaan, jossa ideoita kehitetään ohjatusti.

Tärkeimmät teemat haussa ovat rakennus- ja purkujätteen hyödyntäminen, kiertotalous rakennusten suunnittelussa, rakentamisessa, käytössä ja korjaamisessa, kiertotalous rakennustuotteissa ja -järjestelmissä sekä rakennusten tuoteselosteet ja inventointi.

Pekka Hänninen

Lisätietoa ympäristöministeriön sivuilta www.ym.fi.

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

Yhteisen hyvän politiikkaa

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman päivitystyö on alkanut – valmista tulee vuoden päästä.

Lokakuussa 2016 joukko arkkitehtuurivaikuttajia Pohjoismaista ja muualta Euroopasta kokoontui Helsinkiin. He olivat tulleet vieraiksemme pohjoismaiseen arkkitehtuuripoliittisen konferenssiin, jossa pohdittiin ajankohtaisten esimerkkien pohjalta, miten arkkitehtuuripoliittikan avulla rakennetaan hyvää arkea Suomessa ja Pohjoismaissa. ”More architecture!” kuului viesti eteenpäin vietäväksi.

Hyvällä arkkitehtuurilla on olennainen rooli yhteiskunnan kehittämisessä. Arkkitehtuuri on yhdistävä ja innovoiva tekijä kaupunkien kestävän kehityksen toteuttamisessa. Arkkitehtuurin potentiaali tulee laajasti tunnistaa ja hyödyntää.

Kansalliset ja paikalliset arkkitehtuuripoliittiset ohjelmat ovat hyvä keino vaikuttaa rakennusten ja yhdyskuntien suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.

Apoli2020-työskentely on alkanut

Suomen ensimmäinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma valmistui vuonna 1998. Tuolloin Suomi oli pioneirimaiden joukossa: ohjelma toimi esikuvana monelle maalle, kaupungille ja kunnalle. Muissa Pohjoismaissa arkkitehtuuripoliittiset ohjelmat on sittemmin ehditty päivittää tai niin ollaan juuri tekemässä.

Vuonna 2017 Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo teki opetus- ja kulttuuriministeriölle esiselvityksen arkkitehtuuripoliittikan uudistamisen suuntaviivoista. Nyt opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö ovat asettaneet työryhmän laatimaan esityksen uudesta arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta sekä sen keskeisistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Työ käynnistyi toukokuussa 2019, ja ohjelman on määrä valmistua lokakuussa 2020.

Työryhmään kutsuttiin 21 varsinaista jäsentä, jotka edustavat rakennetun ympäristön osaamista laaja-alaisesti. Työsken-

telyn aikana kuullaan myös muita asiantuntijoita ja osallistetaan eri sidosryhmiä. Archinfo toimii työryhmän sihteerinä.

Apoli2020-työryhmä tarkastelee, miten yhteiskunnallisia haasteita on mahdollista ratkoa arkkitehtuurin keinoin. Ohjelmatyössä otetaan huomioon tulevaisuuteen yhä nopeammin vaikuttavat muutosvoimat, niiden vaikutukset rakennettuun ympäristöön sekä erilaiset mahdollisuudet parantaa muuttuvan elinympäristön laatua arkkitehtuurin avulla.

Arkkitehtuurin vaikuttavuutta tarkastellaan muun muassa kestäväen kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin, tasa-arvon ja digitalisaation näkökulmista. Tärkeitä näkökulmia ovat myös suomalaisen arkkitehtuurin kilpailukyky, kulttuuriperintö sekä arkkitehtuurikasvatus ja -koulutus.

Arkkitehtuuripoliittikka esillä tapahtumissa

Monet ohjelmatyössä käsiteltävistä aiheista näkyvät myös Archinfin muussa toiminnassa. Työn alla on esimerkiksi Veneetsian arkkitehtuuribiennaalin 2020 Suomen paviljongin näyttely sekä Finnish Architecture Navigator -verkkopalvelun laaja kehityshanke.

Apoli2020-ohjelmatyöhön kuuluu työryhmätyöskentelyn lisäksi sarja laajemmille sidosryhmille suunnattuja työpajoja sekä muita tapahtumia.

Marraskuussa Suomeen on jälleen saapumassa arvovaltaisen joukko eri maiden päättäjiä, asiantuntijoita ja rakennetun ympäristön vaikuttajia, kun Helsingin Bio Rexissä järjestetään tiistaina 12.11. kansainvälinen Architecture for Common Good -konferenssi. Tapahtuma on osa Suomen EU-puheenjohtajuuskauden ohjelmaa, ja sen järjestää SAFA yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Archinfin kanssa.

Lavalla kuullaan muun muassa menestystarinoita politiikan eri tasoilta, modernin kulttuuriperinnön vaalimisesta, kiertotaloudesta sekä arkkitehtuurin roolista ilmastokriisin ratkaisemisessa.

Uskon, että nytkin päädytään yhteiseen vaatimukseen ”Lisää arkkitehtuuria!” – niin paikallisesti, valtion tasolla kuin laajemmin Euroopassa.

Hanna Harris

Archinfin toiminnanjohtaja

Seuraa Apoli2020-ohjelmatyötä: archinfo.fi/apoli2020.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen Architecture for Common Good -konferenssiin: safa.fi/commongood.

” Ohjelmatyössä otetaan huomioon tulevaisuuteen yhä nopeammin vaikuttavat muutosvoimat.

Architecture for Common Good

Free registration

+ full programme

www.safa.fi/commongood

Architecture for Common Good brings together decision-makers, experts and influencers of the built environment. The keynotes and debates explore architecture's potential to create common good by combining cultural, social, economical, environmental and technical perspectives to the built environment.

The event is organised by the Finnish Association of Architects (SAFA) in collaboration with the Ministry of Education and Culture in Finland and Archinfo Finland. The event is part of the Finnish EU presidency programme and supports the recently launched programme work for a new architectural policy in Finland.

12 November 2019 Bio Rex, Mannerheimintie 12–14, Helsinki

8:30 am Registration and Coffee

9:30 am Introduction

- Welcome: Henna Helander, President, Finnish Association of Architects (SAFA)
- Opening Words: Hanna Kosonen, Minister of Science and Culture

SESSION I: Policy Perspectives

- **Tamas Szucs**, Director, European Commission DG Education, Youth, Sport and Culture
- **Helena Bjarnegård**, State Architect of Sweden
- **Meri Lumela**, Chair of the City Board, City of Jyväskylä
- Commentary & discussion led by **Georg Pendl**, President, Architects' Council of Europe & **Jenni Pitko**, Architect SAFA, Member of the Finnish Parliament

–Lunch–

SESSION II: Cultural and Social Dimensions

- **Antti Nousjoki**, Architect SAFA, Partner, ALA Architects
- **Alejandro del Castillo**, n'UNDO / n'OT, Spain
- **Anne Mette Rahbæk**, Development Manager, Realdania By & Byg, Denmark
- Commentary & discussion led by **Anni Sinnemäki**, Deputy Mayor for Urban Environment, City of Helsinki & **Tommi Lindh**, Managing Director, Alvar Aalto Foundation

–Coffee–

SESSION III: Climate Solutions

- **Maya Lauridsen Færc**, Senior Project Leader, Lendager Group, Denmark
- **Anni Laurila**, Architect SAFA, SingularityU GSP15 Alumna
- Commentary & discussion led by **Tuuli Kaskinen**, Executive Advisor, Demos Helsinki
- Closing Words by **Riitta Kaivosoja**, Director General, Ministry of Education and Culture, Finland

The conference is moderated by **Hanna Harris**, Director, Archinfo Finland.

5:00 pm Conference ends

Suuntaviivoja korkeaan rakentamiseen

SAFA ja RIL järjestivät Clarion Hotel Helsingissä seminaarin, jossa syvennyttiin korkean rakentamisen trendeihin.

Tornitalohankkeet ovat tällä vuosikymmenellä lisääntyneet Suomessa, joten ei ole yllättävää, että korkean rakentamisen seminaari houkutteli hyvin osallistujia. Aiheesta olivat puhumassa Lighthouse Joensuu -projektista vastanneen arkkitehtitoimisto Arcadian **Samuli Sallinen**, Pasilan Trigoni -hankkeen pääsuunnittelija **Rainer Mahlamäki**, Kalasataman tornitaloista vastaavan SRV Rakennus Oy:n työpäällikkö **Jyrki Kanto** ja Jyväskylän kaupungin kaupungin-arkkitehti **Leila Strömberg**. Ulkomaista näkemystä korkeaan rakentamiseen toi Arupin johtaja **Stuart Smith**.

Stuart Smith.

Kaupungit ainespankkeina

Korkea rakentaminen koskee pääkaupunkiseudun lisäksi kaikkia Suomen kasvukaupunkeja. Aihe herättää vilkasta keskustelua, sillä suomalaisissa kaupungeissa tornitalot erottuvat muusta rakenteesta ja haastavat usein kaupunkien historiallisia arvoja. Suomessa kaupungistumisaste on toistaiseksi monia muita länsimaita alhaisempi, mutta tarve tiivistämiselle on siitä huolimatta suuri.

– Suomi on menossa samaan suuntaan kuin muu maailma. Kaupunkien tiivistyminen tapahtuu rakentamalla matalia rakennuksia tiheästi, täydennysrakentamisella tai sitten korkealla rakentamisella. Kyseessä on yleismaailmallinen ilmiö, Rainer Mahlamäki sanoi.

Korkea rakentaminen vaatii suunnittelijoilta ja toteuttajilta erityisen suurta harkintaa ja osaamista. Suunnittelijoiden täytyy löytää uudenlaisia ratkaisuja korkeiden rakennusten suunnitteluun ja niiden arkkitehtuuriin. On myös harkittava tarkein, minne rakennetaan korkeasti.

– Emme voi rakentaa korkeita rakennuksia minne sattuu – esimerkiksi Helsingissä täytyy huomioida kaupungin historiallinen keskusta. Korkealle rakentamiselle täytyy löytää selvät pelisäännöt. Kaupunkien tehtävä on valmistella asemakaavoja ja pelisääntökarttoja, joilla luodaan kehykset korkealle rakentamiselle, Mahlamäki totesi.

Rakennuksissa käytetään enimmäkseen louhittavia luonnonvaroja, joista aiheutuu ympäristöhaittoja. Stuart Smithin mukaan yksi keino haittojen lieventämiseen on tuoda rakentamiseen enemmän kiertotalouden periaatteita. Tällöin avain-

”Kun tuomme kiertotalouden periaatteita rakentamiseen, ei rakennuksia varten tarvitse louhia niin paljon uutta ainesta.
– Stuart Smith

asemassa ovat kierrätettävyys, rakenteiden uusiokäyttömahdollisuus ja muuntojoustavuus. Kiertotalouden tulisi olla suunnittelun lähtökohta, jolloin jo suunnitteluvaiheessa huomioidaan rakennuksen elinkaari.

– Meidän täytyy ajatella kaupunkeja ainespankkeina. Kun tuomme kiertotalouden periaatteita rakentamiseen, ei rakennuksia varten tarvitse louhia niin paljon uutta ainesta. Sen myötä rakentamisen ympäristöhaitat vähenevät, Smith kiteytti.

Vaihtoehtona puu

Joensuuhun valmistunut Lighthouse Joensuu on Suomen korkein puukerrostalo. 50-metrinen talon runko on täysin puurakenteinen. Myös rakennuksen hissikiuilu on rakennettu masiivipuusta. Puisten tornitalojen rakentaminen ei kuitenkaan ole aivan mutkatonta.

– Puu on helppo tuoda tontille ja sitä on helppo käsitellä, mutta ongelmana on, että se on niin kevyt materiaali. Kun puuta pinotaan päällekkäin, niin se ei meinaa pysyä pystyssä. Tämän vuoksi korkeiden puurakennusten ylimmissä kerroksissa täytyy esimerkiksi käyttää paksuja välipohjalaattoja, Samuli Sallinen kuvaili.

Betoniin verrattuna puun haittapuolena on myös se, että sen käyttäminen ei ole yhtä kustannustehokasta. Kustannuksia lisäävät esimerkiksi puurakennuksen palotekniset vaatimukset. Puukerrostalon kustannukset ovat silti ainoastaan alle 10 prosenttia betonirakennusta suurempia.

Puun käyttö on betonia ympäristöystävällisempää – Sallisen mukaan esimerkiksi Lighthouse Joensuun rakentamiseen käytetty puumäärä kasvaa kesäpäivänä suomalaisessa metsässä takaisin 20 minuutissa.

Huolena kaupunkien identiteetti

Jyväskylä on kasvukaupunki, jossa rakennusten korkeudet ovat toistaiseksi pysyneet maltillisina. Jyväskylässäkin on kuitenkin laadittu visiosuunnitelmia täydennysrakentamisesta ja tarkasteltu erityisesti korkean rakentamisen mahdollisuuksia. Tarkoituksena on lisätä keskusta-alueen elinvoimaisuutta.

– Jyväskylän kaupunkisiluetti on tällä hetkellä tasapainoinen. Tämän vuoksi korkeita rakennuksia on haasteellista saada sopimaan Jyväskylän kaupunkikuvaan. Minulla on suuri huoli, millaiseksi Jyväskylän keskusta-alue muuttuu tulevaisuudessa, Jyväskylän kaupunginarkkitehti Leila Strömberg sanoi.

Jyväskylässä ydinkeskustan alueen korkeaa rakentamista on linjattu visiosuunnitelmien lisäksi keskustelujen ja saadun palautteen pohjalta. Linjanveto on tärkeää, sillä hankkeita on hankala ohjata ilman laajaa tarkastelua. Suunnittelun on oltava taitavaa ja harkittua, jotta kaupunkien omaleimaisuus säilyy korkeista rakennuksista huolimatta.

Rainer Mahlamäki.

” Kaupunkien tehtävä on valmistella asemakaavoja ja pelisääntökarttoja, joilla luodaan kehykset korkealle rakentamiselle. – Rainer Mahlamäki

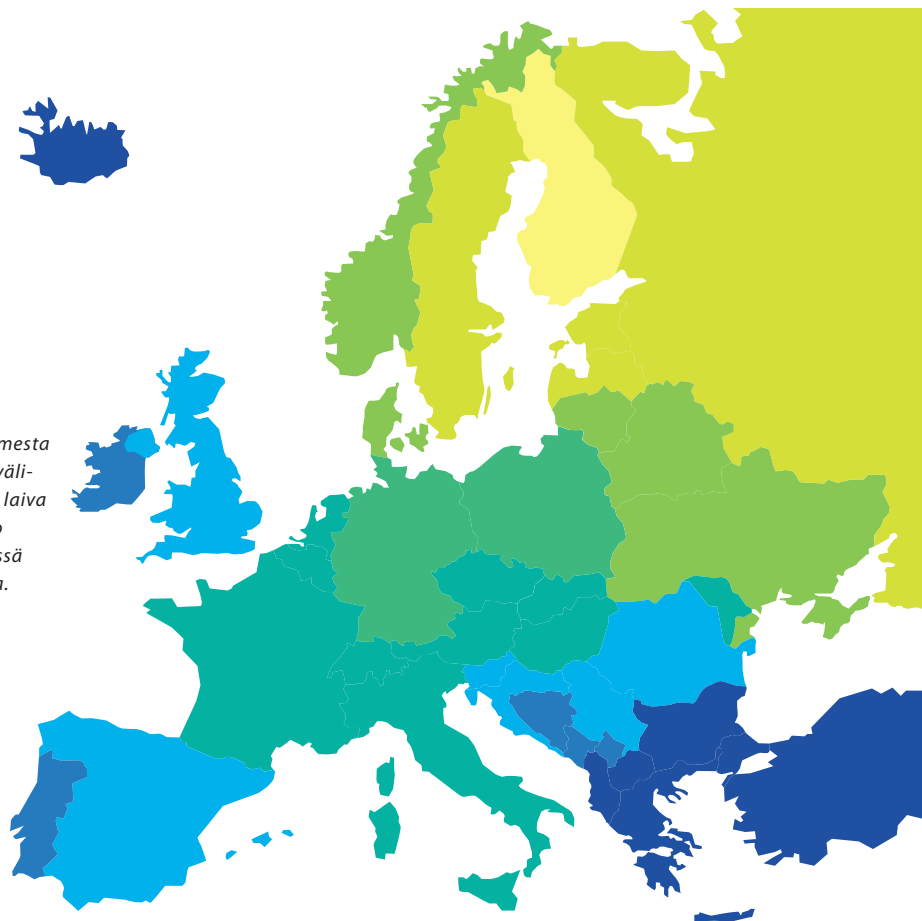
– Tarvitsemme kokonaisnäkemys, sillä Jyväskylän kaupungin identiteetti on tärkeä säilyttää. Korkeiden rakennusten piirre on, että ne voisivat periaatteessa sijaita missä vain. Tarvitaan suunnittelun ja rakentamisen iloa, jotta rakennukset eivät näytä ilottomilta, Strömberg summasi.

Taavi Lindfors

Maata pitkin perille?

- Alle 12 h
- 12–24 h
- 1–1,5 pv
- 1,5–2 pv
- 2–2,5 pv
- 2,5–3 pv
- Yli 3 pv

Matka-ajat nopeimmilla mahdollisilla yhteyksillä Suomesta Euroopan maihin, kun kulkuvälineenä on linja-auto, juna tai laiva ja yöpymiset tapahtuvat joko kaupungeissa, laivojen hyteissä tai yöjunien makuuvaunuissa.

ELLA WÜLLER / PIIRROS: WWW.MAATAPITKIN.NET

Syysiltojen pimentyessä lentolippukauppa käy vilkkaana – alkaa tehdä mieli etelän valoon ja lämpöön.

Liikkuminen ja ilmasto -keskustelu osui juuri koulujen syyslomien kynnykselle.

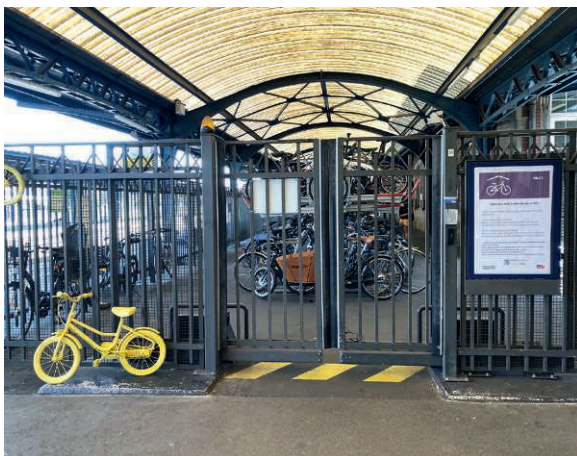
Goethe-Institutin Goethe x Change -tapahtumasarjassa on vuoden ajan keskusteltu ilmastomuutoksesta ja siitä, miten voisimme muuttaa elämäntapamme pahimpien uhkakuvien torjumiseksi.

Illan vieraana oli arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija **Inari Virkkala**, joka on kunnostautunut junamatkailun puolesta-puhujana. Virkkala on ollut mukana perustamassa tänä keväänä ensimmäistä kertaa järjestettyjä Maata pitkin -matkamesuja. Tapahtuman tarkoituksena on innostaa ihmisiä etsimään vaihtoehtoisia matkustustapoja lentämisen sijaan.

Miksi silmätikkuna on juuri lentäminen?

Aalto-yliopiston professorin **Michael Lettenmeierin** 1,5-Degree Lifestyles -tutkimuksen mukaan hiilijalanjälkemme on pienennyt jopa 80–90 prosentilla, jotta ilmaston lämpeneminen voidaan pitää 1,5 asteen tavoitteessa. Nykytahdilla kulutamme jäljellä olevan hiilibudjetin 1,5 asteen lämpenemiseen kymmenessä vuodessa. Kun pyritään kestäväen elämäntavan mukaiseen hiilijalanjälkitavoitteeseen, yhdenkin lennon vaikutus on niin suuri, etteivät muut valinnat enää juuri paina vaakakupissa. Lentäminen yksinkertaisesti kuluttaa niin paljon kerralla, ettei meillä ole muuta vaihtoehtoa kuin muuttaa matkustuskäyttäytymistämme.

Inari Virkkalalla on tästä omakohtaista kokemusta. Matkustaminen on osa kaupunkisuunnittelijan työtä – tapa nähdä, miten asiat toimivat eri paikoissa. Viime vuosina Virkkala on

KUVAT: INARI VIRKKALA

”Yhdenkin lennon vaikutus on niin suuri, etteivät muut valinnat enää juuri paina vaakakupissa.

kuitenkin korvannut lentämisen juna- ja pyörämatkoilla. Vaikka matkakohteet löytyvät lähempää ja matkapäivät vievät ison siivun matka-ajasta, maata pitkin matkustamisessa on omat etunsa. Nähtävää ja elämyksiä löytyy määränpään lisäksi reitin varrelta. Junamatkailu on myös lentomatkailua vapaampaa: voi pitää taukoja, muuttaa reittiä joustavasti sekä liikkua junassa.

Toki junamatkailussa on monia käytännön vaikeuksia. Yksi ongelma on matkustamisen hinta – junamatkailu tulee kaiken logiikan vastaisesti usein lentämistä kalliimmaksi. Nykyisiin hintoihin vaikuttaa muun muassa lentämisen alhainen verotus. Epäkohtaan yritetään puuttua lentoverokampanjoilla sekä kansallisesti että EU:ssa.

Myös infrastruktuurissa on puutteita. Yleisöllä oli kokemuksia lippujen oston vaikeudesta, huonoista vaihtoyhteyksistä ja epämääräisestä tiedotuksesta, jotka vaikeuttavat etenkin sujuvuutta toivovan lapsiperheen matkustamista. Toisaalta positiivisena seikkana mainittiin se, että joissain maissa lapset pääsivät ilmaiseksi junaan.

Ei pelkkää luopumista

Liikuminen on vain yksi niistä elämän osa-alueista, joiden on

muututtava. Muutoksen ei tarvitse tarkoittaa pelkästään luopumista. Esimerkiksi kiertotaloutta Virkkala pitää monin tavoin positiivisempänä ja valoisampana tulevaisuudenkuvana verrattuna tämänhetkiseen hiiliahneeseen ja materialistiseen elämäntapaan. Samoin lentämisestä luopuminen voisi tarkoittaa vain uudenlaista suhtautumista matkaan ja matkailuun:

”Tietysti olisi surullista, jos emme voisi pitää yhteyttä muihin kulttuureihin – tällä hetkellä emme vain pysty tekemään sitä kestävästi.”

Virkkala näkee junamatkustamisen ennen kaikkea nopeimpana tapana vähentää päästöjä kriittisten 10 vuoden aikana. Voi hyvin olla, että 30 vuoden päästä lentäminen on jo kehittynyt niin, että se on ekologisin tapa matkustaa. Tämä vaatisi lentoyhtiöiltä vahvaa tahtoa kehittää teknologiaa ympäristöstäväällisempään suuntaan. Kuluttajien tehtävä on antaa päättäjille ja lentoyhtiöille selkeä viesti, etteivät asiat voi jatkua näin.

Ella Müller

*Lentovero-kansalaisaloite on auki 2.11.2019 saakka
Kansalaisaloite.fi-verkkopalvelussa.*

Aallon kokonaistaideteos Ranskassa täyttää 60 vuotta

Syyskuun lopulla järjestettiin Maison Louis Carrén 60-vuotisseminaari ja pienimuotoinen vastaanotto. **Alvar Aallon** ainoa Ranskaan suunnittelema rakennus on maailmanluokan mestariteos.

Taidegalleristi **Louis Carré** tilasi Alvar Aallolta suunnitellun asuin- ja edustusrakennukselle Pariisiin lähettyville. Yhteys Aaltoon oli syntynyt alun perin **Fernand Légerin** kautta: Léger oli Carrén gallerian taiteilijoita, ja Aalto vuorostaan oli tutustunut Légeriin. Maison Louis Carréstä tuli Aallon ehkä merkittävin yksityistalo Villa Mairean jälkeen.

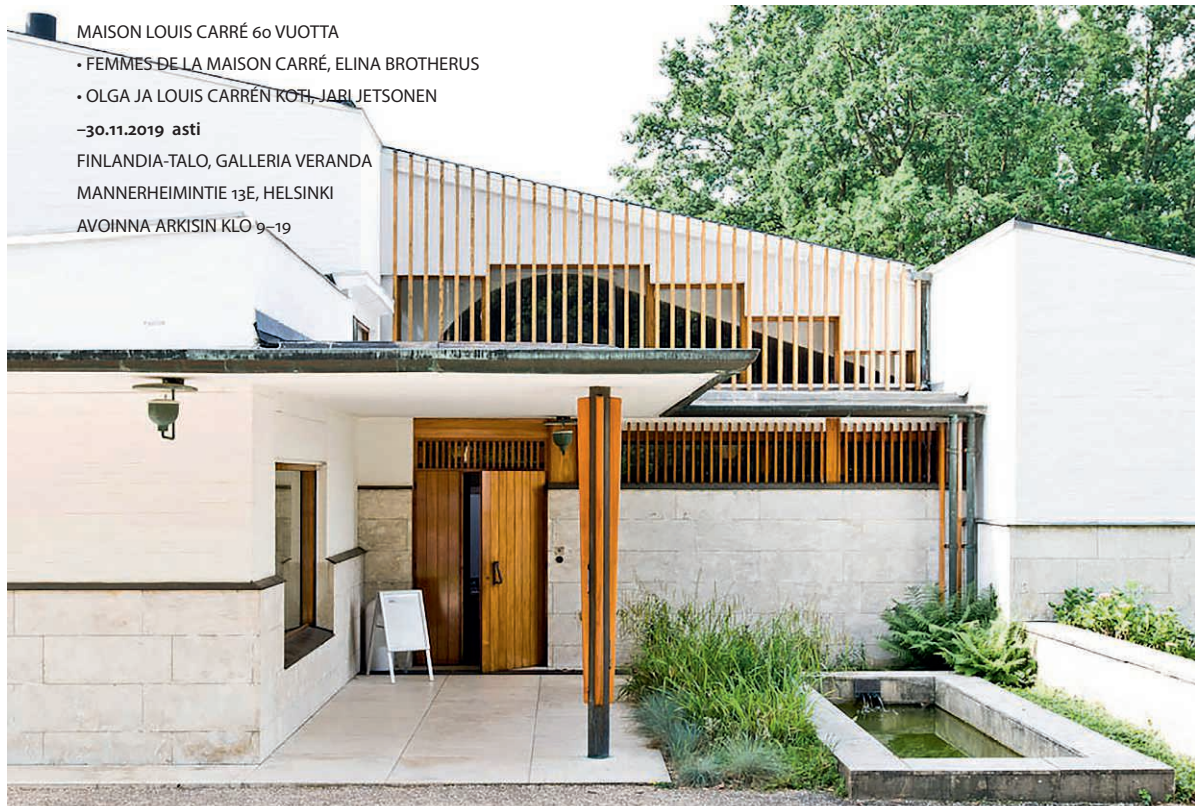
Louis Carrén puolison **Olgan** kuoltua vuonna 2002 talo jäi tyhjilleen. Suomen Kulttuurirahaston tuella rakennus saatiin

vuonna 2006 hankittua Alvar Aalto Ranskassa -yhdistyksen (Association Alvar Aalto en France) hallintaan. **Paavo Lippo**-sella oli hankkeessa keskeinen rooli. Historiallisesti merkittävä suojelukohde rakennuksesta tuli jo vuonna 1996.

Seminaari pidettiin Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ideoijan **Jean Monnet'n** huvilan auditoriossa vastapäätä Maison Carréta. Seminaarin jälkeen oli erillinen vastaanottotilaisuus itse rakennuksessa.

Aallolla sisustettu hattustudio

Seminaarin aiheeksi oli valittu Alvar Aallon perintö tämän päivän arkkitehtuurissa ja muotoilussa. Viidestä kutsutusta puhujasta kaksi oli muotoilijoita, kaksi arkkitehteja ja yksi Vitra Artekin toimitusjohtaja.

Arkkitehdeista ALAn **Antti Nousjoen** ura on painottunut rakennusten suunnitteluun. Myös **Odile Decq** on varsinkin uransa alkuvaiheessa saanut maanlaajuista tunnustusta arkkitehtisuunnittelusta ja sieltä lipunut enemmän muotoiluun, kaupunkisuunnittelun ja opetuksen pariin.

Suomalainen **Linda Bergroth** on opiskellut muotoilua myös Pariisissa. **Ronan Bouroullec**, kotoisin Louis Carrén tavoin Bretagnesta, on tutustunut Aallon tuotantoon työskennellessään littalan muotoilijana. Itävalasta lähtöisin oleva **Marianne Goebel** toimii Vitassa Artekin johtajana. Moderaattorina toimi myös Otaniemessä arkkitehtuurin teoriaa tutkinut **Nicolas Favet**.

Kaikki puheenvuoron pitäjät olivat saaneet maailmankatsumukseensa enemmän tai vähemmän vaikutteita Aallolta. Vuoden nuori muotoilija 2012 -palkinnon yhdessä **Jenna Sute-lan** ja **Anni Puolakan** kanssa saanut Linda Bergroth kertoi isoäidistään, jolla oli Aallon kalusteilla sisustettu hattustudio. Oulussa arkkitehdiksi opiskellut Antti Nousjoki taas matkusti toistuvasti Rovaniemelle voidakseen rauhoittua Aallon mestarillisessa Rovaniemen kirjastossa. Hän piti Rovaniemen kirjastoa myös eräänlaisena inspiraation lähteenä Oodi-kirjaston suunnittelussa.

Nykyään Lyonissa vaikuttava Odile Decq on tutustunut Aaltoon opetustyössään. Ronan Bouroullec ihastui aikoinaan Aallon lasimuotoiluun. Marianne Goebel puolestaan edistää työkseen Aallon ja Artekin huonekalujen menekkiä.

Sekä Nousjoki että Goebel toivat esiin Alvar Aallon molempien puolisoitten merkityksen. **Aino Aalto** oli perustamassa Artekia ja toimi Artekin toimitusjohtajana vuosina 1941–1949. Goebel toivoi syventävää tutkimusta Aino Aallosta. **Elissa Aallon** rooli muun muassa Maison Carrén toteutuksessa on laajalti tiedossa. Varsinkin Aino Aalto pysytteli – aikakaudelle tyypillisesti – maailmanmaineeseen nousseen miehensä taustatukena ja salonkikriittikkona. Elissa Aalto saattoi päätökseen Alvar Aallon kuoleman (1976) jälkeen eräitä Aallon keskenäisiä töitä, kuten Essenin oopperatalon (1988).

Yhtä aikaa universaali ja intiimi

Kaikki puhujat olivat yhtä mieltä siitä, että Alvar Aallon merkitys on kasvanut viimeisten parinkymmenen vuoden aikana. Aallosta puhutaan nyt enemmän kuin vuosituhannen vaihteessa, totesi Maison Louis Carrén toiminnanjohtaja **Ásdís Ólafsdóttir**. Hän kertoi Maison Carrén tekemän yhteistyötä ranskalaisten arkkitehtikoulujen kanssa. Nousjoki taas muisteli, kuinka Oulun arkkitehtiosastolla oli muodikkaampaa keskustella **Frank Gehrystä** kuin Alvar Aallosta.

Aallon systeemiajattelu kiehtoo yhä enemmän. Bouroullec ja Goebel korostivat Aallon elinikäistä pyrkimystä kehittää kaikesta fyysisen suunnittelun piiriin kuuluvasta jonkinlaista sys-

Antti Nousjoki (oik.) keskustellessaan Alvar Aallosta ja Reima Pietilästä Dominique Beaux'n kanssa.

”

Alvar Aallon merkitys on kasvanut viimeisten parinkymmenen vuoden aikana.

teemiä ja monistettavuutta. Asuntosuunnittelussa tämä näkyi jo uran alkuvaiheen Tapani-standarditalossa Turkuun (1929) ja myöhemmissä monien tehdasyhdyskuntien (Kauttua, Sunila, Inkeroinen) tyyppiomakotitaloissa. Huonekalusuunnittelussa Aallolle oli tärkeää – jo kauan ennen Ikeaa – kalusteiden pinotavuus ja kuljetusta helpottavat pakkausjärjestelmät. Aalto toteutti lähes kirjaimellisesti Bauhausin keskeisiä teesejä, jopa enemmän kuin varsinaiset bauhauslaiset.

Aallon ainutlaatuisuus liittyy hänen kykyynsä yhdistää kansainvälisyys ja suomalaisuus. Bouroullec totesi, että hän kokee saapumisen Maison Carrén rinnastuvan saapumiseen Suomeen. Aallon tuotanto mielletään kokemuksena yhtä aikaa universaalksi ja intiimiksi. Aallon tilallinen ajattelu ja taito synnyttää ”tilaa tilassa” on uniikki ja puhuttelee niin itäisiä kuin läntisiä kulttuureita, tiivistä Bergroth.

Moderaattori Nicolas Favet kysyi, voiko Alvar Aaltoa pitää organisen arkkitehtuurin edustajana. Mikä oli Aallon suhde luontoon? Kysymys jäi leijumaan ilmaan ja vastausta lähdettiin etsimään seminaarin jälkeen itse Maison Louis Carrést ja sen 1950-luvun jälkeen osin umpeenkasvaneesta maisemasta. Rakennuksen sijainti loivassa rinteessä on mahdollistanut harvinaisen hienot terrassoinnit.

Jos missä niin juuri taiteenkeräilijä ja galleristi Louis Carréle suunnittelussa nelisataaneliöisessä yksityistalossa toteutuvat seminaarissa esiin nousseet teemat sisä- ja ulkotilojen vuorovaikutuksesta ja rakennuksen suunnittelijan humanisista, yksityiskohtiin asti ulottuvasta omintakeisen herkästä ja hienostuneesta kokonaisarkkitehtuurista.

Lauri Jääskeläinen

Tallinnassa etsitään kauneutta

KTA-arkkitehtitoimiston "kioski".

Tallinnan arkkitehtuuribiennaali TAB järjestettiin syyskuussa viidettä kertaa. Kauneusteemaiset näyttelyt ja oheistapahtumat jatkuvat marraskuun puolelle.

Tallinnan arkkitehtuuribiennaali ylpeilee olevansa Baltian maiden merkittävän arkkitehtuurin kansainvälinen tapahtuma. TABilla ja sen monipuolisella oheisohjelmalla onkin jo vakiintunut asemansa.

Biennaali etsii kuraattorinsa ja teemansa kilpailun kautta. Tänä vuonna vastaavaksi kuraattoriksi valikoitui israelilainen arkkitehti, professori **Yael Reisner**. Sekä kaksipäiväisen symposiumin että Viron arkkitehtuurimuseossa avatun näyttelyn teemana oli *Beauty Matters*.

Yael Reisner on valinnut näyttelyyn seitsemän arkkitehtitoimistoa ja lisäksi toteuttanut yhden teoksista pitkäaikaisen yhteistyökumppaninsa **Barnaby Gunningin** kanssa. Arkkitehteista ja arkkitehtitoimistoista mukana ovat niin maailmankuulu japanilainen **Sou Fujimoto** kuin enemmän tai vähemmän tunnettuja arkkitehteja muun muassa Itävalasta ja Australiasta. Mukana on myös kaksi toimistoa Virossa. Työt sijaitsevat kahtena rivinä metsäiseksi ajatellun päänäyttelytilan "kadun" molemmin puolin.

Näyttelyn yleisolemus on sympaattinen. Osa töistä edellyttää kuuntelua ja uuden teknologian avulla kokemista, ei vain objektien katsomista.

Kiinnostava on virolaisen KTA-arkkitehtitoimiston dys-tooppinen, sisältä puurakenteinen ja ulkoa sinisellä eristysvaahdolla kuorrutettu "kioski". Sen sisällä pyörii kertomus tulevaisuuden kuvitteellisesta Lasnamäestä ja ilmastomuutoksen kourissa yhteisöllisyyttä etsivistä ihmisistä erikoisine *perma*-pukuineen. Video kannattaa katsoa rauhassa ja antautua mielikuvituksen vietäväksi.

Fujimoton erikoinen luola-asumus osoittautuu puuosiltan ontoksi. Varsinaisen idean toteuttamiseksi oikeassa ympäristössä tarvittaisiin sen verran massiivista puutavaraa, että hankkeen todellista ekologisuuutta joutuu jo ihmettelemään.

Kauneus kadoksissa?

Yael Reisnerin mukaan kauneus ei viimeisten 80 vuoden aikana ole ollut arkkitehtien päämääränä, vaan voiton on vienyt käytännöllisyys ja etiikka. Väitteen voisi ampua alas kutsumalla Reisnerin Suomeen ja viemällä hänet vaikkapa **Erik Bryggmanin** Ylösnousemuskappeliin, **Juha Leiviskän** suunnittelemiin kirkkoihin tai **Pietilöiden** sisätilansa puolesta ainutlaatuisen Kalevan kirkkoon, puhumattakaan Paimion parantolasta ja muista **Aallon** toimiston suunnittelemissa rakennuksissa.

Arkkitehtonisen ja ihmisten käyttöympäristöön liittyvän kauneuden teema on tietenkin äärimmäisen tärkeä, erityisesti tänään. Reisnerin syyttävä sormi osoitti kuitenkin melko surutta vain ja ainoastaan kohti modernisteja ja joitakin arki-

tehtuurista viime vuosisadalla kirjoittaneita henkilöitä. Silti välttämässä oli myös rahtunen totuutta.

Toisaalta oli mainiota, että kuraattori oli kutsunut symposiumin pääesiintyjiksi sekä filosofin, neuroestetiikan asiantuntijan, runoilijan että matemaatikon. Itseäni puhutteli erityisesti laajalti sivistyneen israelilaisen matemaatikon **Ron Aharonin** esiintyminen. Matematiikka on kaunista.

Eläviä kuvia satamahallissa

Viron arkkitehtuurimuseon edustalla kohoaa biennaalin installaatiokilpailun voittaja, kansainvälisen tekijäryhmän *Steampunk-puupaviljonki*. Se on esillä seuraavaan, vuoden 2021 biennaaliin saakka. Niin hieno kuin paviljonki kierteisiltä ja sykkärisiltä muodoiltaan onkin, samalla rahasummalla olisi voinut tehdä Tallinnaan tai muualle Viroon jotakin aidosti kestäväää ja hyödyllistä.

Avajaistapahtumien ehdoton kohokohta oli Noblessnerin entisellä satama-alueella, valtavassa tyhjässä satamahallissa järjestetty elokuvaesitys. Kävijä johdateltiin paikalle tulilyhdyin merkattua leveää kujannetta pitkin. Perillä hallin päädyssä odotti kaksi penkkirivistöä, viiniä ja leipää sekä kattilallinen höyryvää keittoa.

Video kuvitteellisesta Lasnamäestä.

OTT KADARIK

Steampunk-puupaviljonki.

TARJA NURMI

Katsojille esitettiin elokuva *Infinite Happiness*, joka kertoo Kööpenhaminan pohjaltaan kahdeksikon muotoisesta, Bjarke Ingels Group BIGin suunnittelemaasta asuin- ja työkompleksista ja sen erilaisten asukkaiden elämästä. Elokuvakankaan pimennettyä avautui sen takana noin 15 metriä korkea ja koko hallin levyinen teräksinen liukuovi. Katsojille paljastui tuulisen meren yllä kaartuva huikaisevan kaunis tähtitaivas.

Tarja Nurmi

Lisätietoa syksyn oheistapahtumista ja näyttelyistä: www.tab.ee.

” Yael Reisnerin mukaan kauneus ei viimeisten 80 vuoden aikana ole ollut arkkitehtien päämääränä.

Yael Reisner.

TARJA NURMI

”Yhtä muotokieltä, brändiä, alettiin tiedostaen tai tiedostamatta toistaa.

Bauhaus ja Pohjoismaat – yhteyttä etsimässä

Yhteiskunnallisten virtausten sykliys on tehnyt Bauhausista jälleen ajankohtaisen ja mielenkiintoisen tutkimuskohteen myös täällä Pohjolassa.

Bauhaus-koulun perustamisen 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Designmuseolla pohdittiin aikalaisvaikutteita ja liikkeen perintöä nykypäivän suunnittelulle. *Fokus Bauhaus* -symposiumi järjestettiin osana samannimistä näyttelyä, joka puolestaan liittyy Designmuseon *Utopia nyt – Kerto-
mus suomalaisesta muotoilusta* -kokoelmanäyttelyyn.

Tapahtuman ensimmäisellä puoliskolla keskityttiin ajatusten liikkumiseen Dessau ja Pohjoismaiden välillä 1920- ja 1930-luvuilla. Pohjustavissa puheenvuoroissaan Designmuseon museolehtori **Leena Svinhufvud** ja Arkkitehtuurimuseon tutkimuspäällikkö **Juhana Lahti** osoittivat henkilökohtaisten kohtaamisten tärkeyden. Opintomatkat olivat siksi erityisen merkityksellisiä.

Vaikka Dessauissa ei ollutkaan suomalaisia opiskelijoita, **Erik Bryggmanin** ja **Erkki Huttusen** tiedetään vierailleen siellä. Vaikutteet näkyivät selvästi heidän myöhemmissä töissään, muun muassa Bryggmanin Vierumäen urheilukeskuksen päärakennuksessa. **Alvar Aalto** puolestaan tapasi **Walter Gropiuksen** ja **László Moholy-Nagyn** modernin arkkitehtuurin CIAM-kokouksessa Ateenassa.

Tekstiilit innostivat, puolin ja toisin

Konstfack-yliopiston professori emerita **Kerstin Wickman** oli otsikoinut puheensa kiinnostavasti: ”Three Swedish architects traveled to Dessau and nothing was the same”. Hän kertoi **Sven Markeliuksen**, **Sven Wallanderin** ja **Sune Lindströmin** Bauhaus-yhteyksistä. Erinomaisena esimerkkinä Bauhausin innoittavasta voimasta on Markeliuksen suunnittelema Helsingborgin teatteri: vielä ehdotusvaiheessa se oli muotokieleltään klassinen, mutta Markeliuksen vierailtua Dessauissa rakennusta muutettiin toteutusvaiheessa hyvin modernistiseksi.

Seuraavissa puheenvuoroissa pohdittiin keskinäisten vaikutteiden verkostoa tekstiilisuunnittelussa. Norjan Nasjonal-museetin vanhempi tutkija **Widar Halén** keskittyi Bauhaus-koulun tekstiilisuunnittelijan **Otti Bergerin** pohjoismaisiin yhteyksiin. Pohjoismaihin suuntautuneilla opintomatkailtaan Berger innostui paikallisista perinne-äsitöistä, kuten ryijyistä. Palattuaan Saksaan hän tulkitsi perinteisiä kuvioita ja tekniikoita uusin kiinnostavin tavoin. **Aino Aalto** puolestaan vaikuttaa myöhemmin saaneen innoitusta Bergerin töistä. Useita ulkomailla myynnissä olleita Alvar Aallon kalusteita verhoiltiinkin Bergerin kankailla.

Väitöskirjoja tekstiilisuunnittelun alalta työstävät **Rosa Tolnov Clausen** ja **Emelie Røndahl** jatkoivat tekstiiliihmisestä puhumalla Bauhausin kutoja **Anni Albersista**. Albers puhutte-

lee suunnittelijoita edelleen erityisesti tekstiensä kautta. Tämä on helppo uskoa, sillä useat tekstit kuulostavat nykyajan kuvauksilta.

Miten syntyy brändi?

Päivän toinen osuus keskittyi muotoilun brändäykseen ja markkinointiin. Bauhausissa kukoisti alun perin rinnakkain hyvin monenlaisia muotokieliä ja filosofioita. Kuten Bauhaus-taidemaalari **Lou Scheper-Berkenkamp** sanoi: "Jokaisella bauhauslaisella oli oma Bauhausinsa."

Fokus Bauhaus -näyttelyn toinen kuraattori **Julia Meer** on tutkinut sitä, kuinka monenkirjava tuotanto melko nopeasti pelkistyi suuren yleisön miellissä niiksi tunnusmerkeiksi, jotka mekin tänä päivänä tunnustamme Bauhausille tyypillisiksi: päävärit, taivutetusta metalliputkesta tehdyt virtaviivaiset muodot ja yksinkertaisuus. Tätä yhtä muotokieltä, brändiä, alettiin tiedostaa tai tiedostamatta toistaa.

Tommi Lindh toi esiin arkkitehtuurinäkökulmaa kertoessaan Alvar Aalto -säätön brändistä. Säätö on tunnistanut Aallon persoonasta ja tuotannosta tiettyjä piirteitä, joiden varaan

mielikuvaa rakennetaan. Puheenvuoro kytkeytyi kiinnostavasti Meerin esitykseen ja siihen, kuinka tuotannosta nousee tai tietoisesti nostetaan esiin tiettyjä korostettavia piirteitä.

Samaa teemaa nykyaikaisen muotoilun näkökulmasta pohti omassa puheenvuorossaan päivän viimeinen puhuja, muotoilukulttuurin professori **Anders V. Munch** Syddansk Universitetistä. Hänen tapausesimerkinään toimi tanskalainen kalusteyritys Muuto.

Kuten Bauhaus aikanaan, myös pohjoismainen nykymuotoilu on monipuolista. Silti niin sanotusta *new Nordicista* puhuttaessa viitataan yleensä vähäeleiseen ja pelkistettyyn muotoiluun. Yksinkertaistaminen helpottaa tuotteen "tarinan" kertomista ja siten sen myymistä, mutta kärsiikö tästä lähestymistavasta alan todellinen moninaisuus ja kirjo?

Charlotte Nyholm

Fokus Bauhaus -näyttely on esillä 2.2.2020 saakka ja Utopia nyt – Kertomus suomalaisesta muotoilusta -näyttely vuoden 2020 loppuun saakka, molemmat Designmuseossa Helsingissä.

PUUPÄIVÄ

28.11.2019 Messukeskus SIIPi

Tervetuloa mukaan alan suurimpaan tapahtumaan Helsinkiin!

OHJELMASSA MM.

- Arkkitehtuuria
- Rakenteita
- Rakentamista
- Tutkimusta
- Kokemuksia
- Ympäristöä
- Puupalkinto 2019

Puupäivän kansainväliset luennoitsijat ovat Stefan Nussmüller, Karlheinz Boiger, Roland Maderebner ja Gerald Beaulieu.

Tilaisuus on maksuton arkkitehdeille, suunnittelijoille, rakennuttajille, rakennusliiketoimijoille, kuntien edustajille ja viranomaisille.

TERVETULOA!

Puupäivä kokoaa perinteisesti yhteen satoja rakennusalan ammattilaisia. Vuoden 2018 Puupäivään osallistui 1000 henkilöä.

**Katso ohjelma ja ilmoittaudu
14.11. mennessä**

Yhteistyössä: **Gyproc**
SAINT-GOBAIN

 ISOVER
SAINT-GOBAIN

PUUPAIVA.COM

Syyskuun lopulla keskusteltiin Tapiolan uuden uimahallin arkkitehtuurikilpailun järjestämisestä. Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto huomioitiin laajasti lehdistössä HS:n pääkirjoitusta myöten sekä YLE:n pääuutisissa ja Aamu-TV:ssä.

HELSINGIN SANOMAT, pääkirjoitus 8.10.2019
Arkkitehtuurin Finlandia-palkinto korostaa laadukkaan korjausrakentamisen merkitystä:

// Arkkitehtuurin Finlandia-palkinto on myönnetty helsinkiläisen Käärmetalon peruskorjaukselle. Ratkaisua voi pitää raikkaana muistutuksena siitä, että arkkitehtuurissa ei ole kyse juhlavista monumenteista vaan myös ihmisten arkisesta elämästä. – Käärmetalon peruskorjauksessa tilaaja halusi panna laatuun suojelusta tinkimättä. Muun muassa ilmanvaihto säilytettiin painovoimaisena. Palkinnon antaminen laadukkaalle peruskorjaukselle on tärkeä viesti, koska lähes puolet rakentamisesta on vanhan korjausta. Samalla se on muistutus siitä, että arkkitehtuuri on tärkeää kaikissa asuintaloissa.”

► **HELSINGIN SANOMAT 7.10.2019**
Kirjailija **Hannu Väisänen** valitsema arkkitehtuurin Finlandian voittaja on humanistin kannanotto:

// Säilyttäviä periaatteita on noudatettu Finlandia-palkinnon voittaneen Käärmetalon hienostuneessa korjauksessa. Alkuperäiset ikkunat ja kaapit korjautettiin, koneelliseen ilmanvaihtoon ei siirrytty, joskin siitä käytiin jonkin verran kädenvääntöä. Kirjailija ja kuvataiteilija **Hannu Väisänen** halusi valinnallaan kiinnittää huomiota korjausrakentamisen periaatteisiin sekä jälleenrakennuskauden sosiaalisiin ja humanistisiin ihanteisiin. Käärmetalohan on Helsingin kaupungin sosiaalista asuntotuotantoa.”

► **LÄNSIVÄYLÄ 25.9.2019**

Tapiolan uuden uimahallin arkkitehtuurikilpailu peruttiin, SAFA vastustaa – ”Tämä on valtakunnallisesti merkittävä asia”:

// Suomen Arkkitehtiliitto nimeää perinteisesti yleisen arkkitehtuurikilpailuiden tuomaristoon oman edustajansa. Se ei kuitenkaan halunnut olla mukana Tapiolan uimahallin arkkitehtuurikilpailussa. ’Missään kaupungin elimissä ei ole päätetty, että vanha uimahalli puretaan. Mehän halveksisimme demokratiaa, jos lähdisimme mukaan tähän’, perustelee Suomen Arkkitehtiliiton puheenjohtaja **Henna Helander**. Helanderin mukaan uimahalliasia ei ole kyse vain Suomen Arkkitehtiliiton mielipiteestä. ’Miksi rakennuksille annetaan suojelustatuksia, jos niillä ei ole merkitystä’, Helander kysyy.”

HELSINGIN SANOMAT 30.9.2019

”Erittäin arvokkaan rakennuksen” kohtalo voi ratketa pian – Espoo harkitsee yhä Tapiolan uimahallin purkamista:

// SAFA vastusti keväällä nimenomaan tilannetta, jossa silloisten rakennuksen kunnosta olevien tietojen perusteella olisi järjestetty kilpailu, jonka lähtökohtana on, että olemassa oleva rakennus puretaan. ’Jos asiaa tutkitaan tarkemmin ja se [korjaaminen] osoittautuu aivan täysin mahdottomaksi, ja jos kaupunginvaltuusto päättää rakennuksen purkamisesta, niin voimme harkita asiaa uudestaan’, sanoo kilpailuasiantuntija **Mari Koskinen** SAFasta. ’Tai jos kilpailu lähtee vähän toisentyypisistä perusolettamuksesta ja lähdetään kartoittamaan vaihtoehtoja rakennuksen säilyttämiseen esimerkiksi uusilla käyttötarkoituksilla.”

Opetustelevisiojärjestelmä otettiin käyttöön Oulun yliopistossa

Arkkitehti uutisten numerossa 18/1968 uutisoitiin elektronikan professori Matti Otalan suunnitteleman opetustelevisiojärjestelmän käyttöön ottamisesta Oulussa.

Oulun yliopiston sähköinsinööriosastolla otettiin 16.9.1968 käyttöön Suomen suurin opetustelevisiojärjestelmä. Järjestelmän on suunnitellut Oulun yliopiston elektroniikan vt. professori **Matti Ota** ja se on suurelta osin rakennettu osastolla.

Opettaja ja oppilaat ovat samassa luentosalissa. Opettaja voi ohjata erikoisen automaattiohjauslaitteen ja television kameroiden avulla oppilaiden edessä oleviin televisiomonitoreihin jopa kolme eri kuvaa samanaikaisesti. Näin hän voi luennollaan esittää piirroksia, kuvia, kirjoittamaansa tekstiä ja yhtälöitä, filmejä ja laboratorioissa etukäteen televisionauhoitettuja ohjelmia. Oppilaat kuulevat opettajan äänen ja muut ohjelmiin liittyvät äänet monitoreittensa kaiuttimista.

Myös kokonaisia luentoja voidaan kuvanauhoittaa. Näin oppilaat voivat myöhemmin opettajasta riippumatta kerrata tärkeitä luentoja ja sama luento voidaan myös esittää kuvanauhalla useina peräkkäisinä vuosina.

Käyttöön otettuun opetustelevisiojärjestelmään liittyy myös teknilliseen kielenopetukseen tarkoitettu uudenaikainen kielistudio. Koska teknillinen ammattisano- ja kielenkäyttö poikkeavat varsin paljon tavanomaisesta puhekielestä, on Oulun yliopiston sähköinsinööriosastolla valmistettu erikoisia teknillisiä kielinauhoja. Näitä ja myös tavallisia kielinauhoja voidaan tehokkaasti opiskella ääninauhoittimilla varustetussa studiossa.

Avajaispuheessaan sähköinsinööriosaston johtaja prof. **Juhani Oksman** kertoi, että järjestelmällä on mm. tarkoitus tutkia niitä vaatimuksia, joita modernit opetusvälineet asettavat Oulun yliopiston Linnanmaan yliopistoalueelle rakennettaville rakennuksille.

Järjestelmän vihki käyttöön Oulun yliopiston rehtori, professori **Markku Mannerkoski**. Juhlaesitelmässään vt. prof. Matti Ota selosti opetusmenetelmien kehittymistä ja opetustelevisiion käyttömahdollisuuksia opetuksen tehostamisessa. Hän totesi kuitenkin opetustelevisiion olevan vain välivaihe siirryttäessä ohjelmoituun tietokoneopetukseen. Hän korosti niitä vaatimuksia, joita modernit opetusmenetelmät asettavat korkeakoulu- ja yliopistorakennuksille ja tote-
tesi useimpien vastavalmistuneiden ja valmistumassa olevien korkeakoulurakennusten olevan jo nyt vanhentuneita.

noin

50 vuotta
sitten

Katse oikeaan päin

Arkkitehti-lehti vuonna 1969

Arkkitehti-lehti oli vedenjakajalla vuonna 1969 – päätoimittaja vaihtui. **Kirmo Mikkolan** jälkeen tehtävään valittiin **Tapani Eskola**, ripeä 35-vuotias arkkitehti, joka päätoimittajana luonnehti itseään lähinnä viestinnän organisaattoriksi. Lisäksi hän oli uuttera tekstintekijä.

Toimitukseensa Eskola valitsi arkkitehdit **Ola Laihon** ja **Esko Miettisen**. Laiho vastasi lehden taitosta ja kansista. Toimitussihteerinä jatkoi **Maj-Lis Lappo**.

Lehden ykkösnumeroon Eskola on laatinut pääkirjoituksen lempiteemastaan, tieteellisestä arkkitehtuuritutkimuksesta. Hän kysyy, miksei järjestelmällisen tiedon keräämiseen ole alalla voimaperäisesti ryhdytty. Hän pitää yhtenä syynä arkkitehtikunnan asennetta, joka painottuu liiaksi luovan suunnittelijan rooliin.

Jaakko Ylisen lisensiaatintyöhön perustuva artikkeli *Arkkitheoninen tila ja muoto* on lehdessä esimerkkinä alan tutkimuksesta. Osuvin kuvin terästetty juttu on edelleenkin lukemisen väärti.

Ykkösnumerossa esitellään kolme projektia. **Kurt Simbergin** suunnitteleman Yleisradion toimitalon kaakeloitu runko rajaa kertalaakista puistovyöhykkeen Töölössä. Nyt rakennusta muutetaan asuintaloksi. **Aarno Ruusuvuori** hakee Mikkelin poliisitalon julkisivuissa plastista muotoa käyttämällä kylmää teräsbetonirunkoa. Nyt poliisi on lähtenyt, ja rakennuksessa toimii muun muassa Mikkelin musiikkiopisto.

Turun yliopistollisen keskussairaalan toteutus perustuu arkkitehtuurikilpailuun, jonka aikanaan voittivat **Martta ja Ragnar Ypyä** ehdotuksellaan *Kallonporajaan paratiisi*.

Kakkosnumero käsittelee kirkollista rakentamista. Lehden kannelle on Ola Laiho antanut nimen *Sic transit...* Siinä tuttu kiiltokuvaenkeli tähyilee taivaalle ränsistyneen fasadin ikkunaukosta!

Kirkko suunnittelun kohteena on otsikkona haastattelukieroksessa, jossa eri rooleissa toimivat teologit ja seurakuntarakentajat kertovat näkemyksiään ja toiveitaan aiheesta.

Lehdessä esitelty kolme projektia ovat kaikki kilpailuvoittoa. **Pekka Pitkäsen** Pyhän Ristin kappeli Turussa liittyy hienosti porrastetun hautausmaan terrassimuureihin. Kappeli on sekä julkisivuiltaan että sisätiloiltaan toteutettu betonipintaisena. Alttarit ja suuren kappelin saarnatuoli ovat valimovalettuja betonimonoliitteja. Kyllähän Pekka betoninsa taisi.

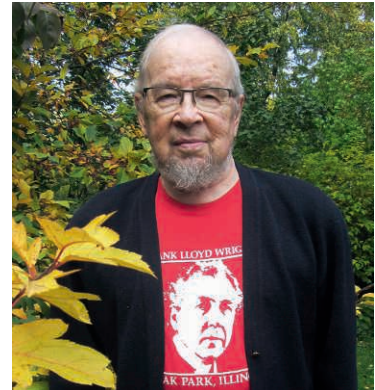
Marjatta ja Martti Jaatisen suunnitteleman Kannelmäen kirkon betonikuorisen katon muodostaa neljä hyperbolista paraboloidipintaa. Korkea telttamainen kirkkosali täyttää hyvin sakraalitehtävänsä.

Kirmo Mikkolan ja **Juhani Pallasmaan** paviljonkimainen Hyrylän seurakuntakeskus edustaa kevyttä teräsrakenteista konstruktivismia. Rakennus on nyttemmin purettu.

Kolmosnumeron teemana on teollinen asentotuotanto, jota puidaan useissa kirjoituksissa. Projekteina lehti esittelee yhdeksän teollisin menetelmin toteutettua aluerakennuskohdetta. Niissä kerrostalojen plaanit ovat arkkitehtisuunnittelun peruskauraa, ihan kunnon tavaraa. Mutta ei siinä kaikki. Lehti summaa: "Kärjistäen voidaan todeta, että hyvät rakennustoteutukset eivät korvaa alueen väärää mitta-kaavaa, heikkoa palvelutasoa tai sen seudullisesti eristynyttä asemaa." Elettiin aluerakentamisen kiivaita vuosia.

Nelosnumeron artikkeleista nousee nyt vahvasti esiin **Tapio Periäisen** eri lähteistä koostama katsaus arkkitehdin tehtävistä yhteisön jäsenenä. Hän päättää juttunsa: "Toistan Le Corbusierin sanoja, joiden mukaan arkkitehtien tulee olla avoimia kaikille asioille, herkkiä ja valistuneita, ja heidän pitää karkottaa typeryytensä."

Ainoana projektina numero esittelee **Keijo Strömin** ja **Olavi Tuomiston** suunnitteleman Helsingin lentoaseman. Uu-

SAMPO LAPPO

” Arkkitehtien tulee olla avoimia kaikille asioille, herkkiä ja valistuneita, ja heidän pitää karkottaa typeryytensä. – Le Corbusier

tena avauksena lehti pyysi rakennuksesta arvioinnin amerikkalaiselta **Phillip L. Jacobsonilta**. Tämä University of Washingtonin (Seattle) apulaisprofessori oli vuosina 1968–1969 tutkimusstipendiaattina Otaniemessä. Hän oli myös käytännössä perehtynyt lentoasemien suunnitteluun.

Phil Jacobsonin laaja arviointi lentoasemasta sai päivälehdissä runsaasti huomiota. Olihan poikkeuksellista, että *Arkkitehti*-lehti julkaisi myös negatiivisia havaintoja esiin tuovaa kritiikkiä.

Lehden toimitus kommentoi syntyneitä mediakohua: ”Muutamissa lentoaseman arviointia käsitelleissä kirjoituksissa on valitettavasti pysähtynyt sensaatiomaisesti ja yksipuolisesti negatiivisiin huomioihin sekä kohdistettu perustelematonkin kritiikkiä kohteen pääsuunnittelijoihin. – – Jacobson ilmoitti keskittyvänsä erityisesti negatiivisiin havaintoihinsa, kenties niiden suuremman pedagogisen painon johdosta.” Julkisuutta ainakin tuli.

Viiitosnumerossa Tapani Eskolan pääkirjoitus käsittelee suunnittelun kritiikkiä, samoin kuin hänen nelisivuinen artikkelinsakin. Aihe onkin yksi Tapanin lempiteemoista. Lentoaseman kohtalo mediassa teki sen ajankohtaiseksi.

Monien mielenkiintoisten kirjoitusten lisäksi lehti julkaisee kaksi projektia. **Kaija** ja **Heikki Sirenin** messinkipintainen Ympyrätalo Hakaniemessä istuu luontevasti vilkkaan ja sekavan liikennesolmun tuntumaan. Rengasmaisen sisäpiha on valitettavasti myöhemmin rakennettu umpeen.

Erkki Kairamon ja **Jorma Pankakosken** lämpökeskus Hyrylän varuskunnassa on ilmeikäästä konstruktivismia. Kävin sitä – syystäkin – aikanaan tuoreeltaan katsomassa. Rakennus oli sittemmin pitkään käyttämättömänä ja purettiin pari vuotta sitten. Varuskuntakin on lopetettu. Sic transit...

Kuutosnumeron teemaa, ympäristön saastumista, käsittelevät lehdessä arkkitehdit Tapani Eskola, Tapio Peräininen, Jaakko Ylinen ja **Alpo Halme**. Vahvimmin ongelman laajuutta ja

karmeutta tuo esille toimittaja **Nalle Valtialan** seitsensivuinen artikkeli, joka perustui Valtialan valtion kirjallisuuspalkinnon saaneeseen kohokirjaan *Varokaa ihmistä*. Vauhdikasta tekstiä ja karua faktaa.

Kaksi projektiakin kuutosnumeroon mahtuu. **Bertel Saar-nion** ja **Juha Leiviskän** suunnitteleman Kouvolan kaupungintalon tilat ryhmittäytyvät keskeisen sisäpihan ympärille. Saliosuukien julkisivut päällystettiin – tilaajan toivomuksesta – Carraran marmorilla. Kivi vaihdettiin pari vuosikymmentä sitten vaaleanharmaaksi graniitiksi.

”Kouvolan kaunotarta” pidetään Juha Leiviskän läpimurto-työnä. Kansakin tykkää siitä. Rakennus valittiin *Iltalehden* lukijajääneystyksessä kaksi vuotta sitten maan komeimmaksi kaupungintaloksi!

Turkuun kohonneen Åbo Akademin laitosrakennuksen arkkitehdit **Woldemar Baeckman** ja **Helmer Löfström** ovat säilyttäneet Tuomiokirkon läheisyydessä sijaitsevan korttelin avoimen karakterin ja virittäneet uuden rakennuksen tietoiseen kontrastiin vanhan rakennuskannan kanssa.

Lehden seitsemäs numero on omistettu yhteiskuntasuunnittelulle. Se on tuhti paketti kirjoituksia ja kannanottoja – aikansa kuva. Jätän sen tässä jutussani suosiolla sivuun. Totean vain, että lehden kansi on kaunis ja puhutteleva.

Kahdeksikossa esitellään Kuopion kirjastotalo. **Matti Hakalan** suunnitelma on voitto arkkitehtuurikilpailussa, jossa minäkin sain lunnarin. Vilkkaan Maaherrankadun varrella sijaitsevalle punatiilipintaiselle rakennukselle on annettu verraten suljettu luonne. Tilojen valaistus on luotu ylä- ja kattovaloja käyttäen. Kelpo kirjasto, suorastaan tyyppiratkaisu.

Kahdeksikon pääkirjoituksella on haastava otsikko: *Rakenustaide*. Siinä Tapani Eskola arvioi, että ”tänä päivänä näyttää taiteellisen näkökulman erityinen korostaminen aiheettomalta”. Hän toteaa, että suunnittelijoiden ja käyttäjien todellisuudet ja mielipiteet tuntuvat olevan melko kaukana toisistaan. Ja ristiriidan tuntua lisäävät vielä keskustelussa käytetyt epämääräiset käsitteet. Rakennustaidetta voidaan myös arvioida useasta näkökulmasta. Ja esteettisyys-täkin löytyy niin monenlaista tulkintaa...

Minäpä tiivistän tähän totuuden aiheesta, yhden konjakkipaukun jälkeen: Kauneus on arkkitehdin silmässä!

Ikääntyminen on iso haaste suunnittelijoille

Ira Verma väitöskirja valaisee arjen ympäristön suunnitteluratkaisuja ikääntyneen väestön näkökulmasta. Suunnittelijoiden yhteistyön tarve korostuu.

Väestömme ikääntyy kovaa vauhtia. Yksilötasolla eliniän pidentymistä juhliitaan riemuvoittona, mutta yhteiskunnan kannalta sama saavutus muuttuukin silkaksi sote-kustannukseksi ja kestävyysvajeeeksi.

Arkkitehteilla ja yhdyskuntasuunnittelijoilla on hallussaan monenlaisia keinoja hillitellä ikääntymisen kustannuksia – näiden suunnittelukeinojen käytöstä pitäisi vain tulla pikaisesti valtavirtaa. Arkkitehti Ira Verma tuore väitöskirja tuottaa tutkittua tietoa siitä, miten suunnittelussa voidaan huomioida myös ikääntyneet asukkaat ja miksi se on niin tärkeää ja ajankohtaista.

Väitöskirja *Housing Design for All? The challenges of ageing in urban planning and housing design – The case of Helsinki* vastaa seuraaviin kysymyksiin: Mitkä rakennetun ympäristön ominaisuudet edistävät arjen toimintoja? Miten asutusuunnittelun ja yhdyskuntasuunnittelun keinoin voidaan tukea ikääntyvää väestöä?

Valtaosa asuu kotona

Väitöskirjassa esitetään kolme erityyppistä tapaustutkimusta. Ne sijoittuvat Helsinkiin normaalille asuinalueelle, tavalliseen

palveluasumiseen ja muistioireisten ryhmäkotiin. Ikääntyneet asukkaat jakoivat tietoa ja kokemuksiaan asuinalueensa ominaisuuksista. Näin saatiin sellaista laadullista tietoa, jota ei löydy asiakirjoista.

Ikääntyvien asuminen mielletään helposti palveluasunoniksi ja ryhmäkodeiksi. Ne edustavat kuitenkin vain murto-osaa asumistavoissa. Vuoden 2017 lopussa Helsingissä asuvista 75–84-vuotiaista kotona asui 95 prosenttia ja 85 vuotta täytäneistä lähes 83 prosenttia. Kotona asuvien osuutta yritetään kasvattaa monin keinoin kaikkialla Suomessa, koska näin säästetään merkittävästi yhteiskunnan kustannuksia. Tämän vuoksi erityisen kiinnostava Verma tapaustutkimuksista on nimennomaan se, joka sijoittuu normaalille asuinalueelle, missä ikääntyvät asuvat omassa kodissaan.

Kotona asumisen jatkuminen mahdollisimman pitkään ei tarkoita vain esteettömiä asuntoja, vaan se edellyttää Verma mukaan kokonaisvaltaista asuinalueiden suunnittelua. Käytännössä tämä merkitsee varsinkin arkkitehtien sekä kaupunki- ja liikennesuunnittelijoiden entistä parempaa yhteistyötä. Samalla tarvitaan laajaa ymmärrystä asukasryhmien moninaisuudesta.

Verma korostaa, että kaikille soveltuva asuinalueella on arvioitava asuntojen toimivuuden lisäksi ainakin neljän ominaisuuden perusteella. Ne ovat kävely-ympäristön laatu, joukkoliikennedyteyksen toimivuus, palveluiden saavutettavuus sekä vihreäalueiden läheisyys ja laatu. Esimerkiksi liikkumisen ja vihreäalueiden terveyshyödyt ovat kiistattomat myös ikääntyneillä.

Verman tapaustutkimus paljastaa kuitenkin, että hyödyt voivat helposti jäädä saavuttamatta. Miten uskaltaa kävellä kauppaan, kun jalkakäytävällä pujottelevat pyöräilijät pelottavat? Ja miten voi nauttia meren läheisyydestä, jos rantaan vievällä reitillä ei ole yhtään penkkiä tai tuulensuojaista levähdyspaikkaa?

Kaikille sopivaa asumista

Keskeinen käsite Verman tutkimuksessa on *Universal Design* (UD). UD – ja samankaltaiset käsitteet *Design for All* ja *Inclusive Design* – perustuu siihen, että pitkällä tähtäimellä on taloudellisesti ja sosiaalisesti edullisempaa suunnitella ja rakentaa kaikille valmiiksi sopivaa ympäristöä. Tällaisessa ympäristössä myös ikääntyneet voivat toimia itsenäisesti ja yhdenvertaisesti sekä tuntea itsensä aktiivisiksi osallisiksi asuinalueellaan.

UD:n periaatteiden mukaan suunnittelulla voidaan tukea eri-ikäisten asukkaiden kohtaamisia asuinalueella ja samalla lisätä turvallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta. Nämä kaikki tekijät edistävät ikääntyneiden hyvinvointia ja ylläpitävät sekä fyysistä että psyykkistä kuntoa. Kotona asuminen voi näin olla jatkua pitkään. Kotiin voidaan tarpeen mukaan tuoda erilaisia palveluja, ja Verman esittämistä laskelmista ilmenee, että senkin jälkeen kustannussäästöt ovat huomattavia verrattuna tehostettuun palveluasumiseen.

” Ikääntyneet asukkaat jakoivat tietoa ja kokemuksiaan asuinalueensa ominaisuuksista.

Arkkitehteja ja kaupunkisuunnittelijoita on moitittu siitä, etteivät he tarpeeksi ymmärrä ikääntyvän väestön tarpeita eivätkä näin ollen osaa ottaa niitä huomioon suunnitelmissaan. Ira Verma kuvaa väitöskirjassaan nämä tarpeet yksityiskohtaisesti ja nojautuen vankkaan kotimaiseen ja kansainväliseen tutkimustietoon. Lisäksi hän esittää havainnollisesti, kuinka UD:n periaatteita voidaan soveltaa asuinalueella ja asunnon välittömässä lähiympäristössä. Samalla hän muistuttaa, että UD korostaa arkkitehtonista kunnianhimoa ja laatua.

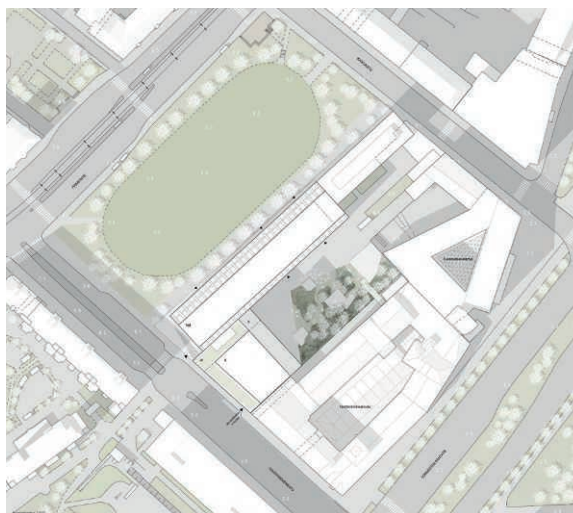
Väitöskirjan aineistosta nousee esiin selkeä viesti suunnittelijoille: käyttääkää asiantuntemustanne ja luokaa kaupunkiympäristöä, joka ei sulje pois yhtään asukasryhmää.

Erja Väyrynen

Tarjoamme satoja erilaisia, arkkitehtonisia pintavaihtoehtoja ja erikoisratkaisuja – sisälle ja ulos. Autamme löytämään ideaasi vastaavan pinnan.

Ota yhteyttä: **SURF ARKKITEHTIPALVELU / Oy Puucomp Ab**
Julkisivut ja terassit: Kari Hallman 0400 372 145
Sisäverhoukset: Jari Rajamäki 0400 866 887
Tutustu referensseihin: www.surfaces.fi

Voittanut ehdotus Vannas.

Täydennysrakentamista osuusliikkeiden Sörnäisissä

Kilpailussa kehitettiin Helsingin Sörnäisten kaupunginosaan monitoimirakennusta. Voittajaehdotus istuu luontevasti arvokkaaseen ympäristöön ja on kuitenkin selkeästi jotain uutta.

Senaatti-kiinteistöt järjesti suunnittelu- ja tontinluovutus-kilpailun Väinö Tannerin kentän laidalle, entisen Raken-nushallituksen talon paikalle osoitteeseen Haapanie-menkatu 4 rakennettavasta uudiskohteesta. Kilpailun tavoitteena oli löytää tontille uusi kaupunkikuvallisesti, toiminnal-lisesti ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen, toteuttamiskelpoi-nen ratkaisu sekä sille toteuttaja ja uusi omistaja.

Kilpailuun saatiin yhdeksän ehdotusta. Suurin osa ehdo-tuksista vastasi hyvin ohjelmassa esitettyihin tavoitteisiin. Pal-kintolautakunta päätyi äänestämään voittajan kahdesta par-haasta ehdotuksesta. Voittajaksi tuli ehdotus *Vannas*, tekijöinä Skanska CDF, Skanska Talonrakennus, Anttinen Oiva Arkkiteh-dit ja Nomaji maisema-arkkitehdit.

Kehityshanke kaupunginosa

Suunnitteluala-alue rajautuu valtakunnallisesti merkittävään ra-kennettuun kulttuuriympäristöön, ”osuusliikkeiden ja teolli-suuden Sörnäisiin”. Elannon ja Osuustukkukaupan monumen-taalinen rakennuskanta kuvastaa osuusliikkeiden asemaa ja toimintaa 1900-luvulla.

Kaupunkikuvaa hallitsevat pääkonttoreiden torniosat, jotka erottuvat kaupunkikuvallisina kiintopisteinä. Kilpailussa onnis-tuminen edellytti arvokkaan ympäristön ymmärrystä ja tul-kintaa nykyarkkitehtuurin kielelle.

” Voittajaehdotuksessa rakennus on uusi tulkin-ta perinteisestä urbaani-hybridistä.

Kilpailualueen ympäristössä muhii useita projekteja, joista merkittävin on Hämeentien muutos joukkoliikennekaduksi. Alueen viereen rakentuva Taideyliopisto sekä muiden kult-tuuri toimijoiden kasvava läsnäolo antavat kiehtovan lisän toi-minnalliseen palettiin.

Ehdotuksissa oli huomioitava myös Vilhonvuoren kortteli-rakenteen keskellä kulkeva kävelyreitti, joka jatkuu tontin läpi. Parhaissa ehdotuksissa pihaa oli käsitelty enemmän julkisena tilana kuin perinteisenä korttelipihana.

Erityisroolissa katutason toiminnot

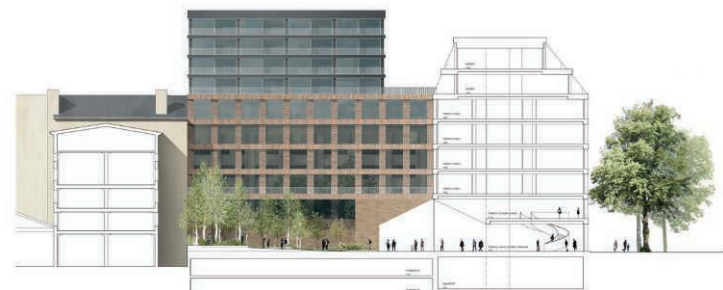
Kilpailussa tuli huomioida erityisesti rakennuksen ensimmäi-sen kerroksen luonne. Parhaimmillaan kerroksen tilojen käsit-tely loi mielenkiintoista uutta julkista tilaa Haapaniemenka-dun varteen, Väinö Tannerin kentän suuntaan ja korttelin si-säosiin. Useissa ehdotuksissa kivijalkaliiketiloihin oli esitetty galleriatoimintaa, ateljeita, studioita ja verstaiteja. Osassa eh-dotuksista kerros esitettiin kuitenkin ainoastaan hotellin tai toimiston aulatiloina.

Useissa ehdotuksissa lähtökohdaksi asetettu kerrosala oli osoitettu toimistoille, hotelleille ja liiketiloille ja sen ylittävä osuus asumiselle. Asumisen yhdistäminen osaksi toimitila-korttelia ja laajempaa toiminnallista kokonaisuutta ei ollut on-gelmatonta. Monessa työssä rakennus jaoteltiin vertikaalisti siten, että jokaiselle toiminnolle oli oma osansa, mutta ratkai-sua ei pidetty alueelle tyypillisenä.

Käyttötarkoituksen muutoksiin oli varauduttava, ja yleispä-teviä ratkaisuja pidettiin arvostelussa parempina kuin liian yksityiskohtaisia. Vältettäviä olivat tietyille toiminnalle räätä-löidyt, liian syvärunkoiset rakennusosat, joissa päivänvalo olisi puutteellista. Parhaat ratkaisut saatiin sijoittamalla toimintoja horisontaalisesti, jolloin rakennuksista muodostui aidosti muuntojoustavia ja siten kestävä kehityksen mukaisia moni-toimirakennuksia.

Yläluokkaan kaksi ehdotusta

Kilpailun vaatimukset täytti parhaiten kaksi ehdotusta. Ehdo-tus *Rhombus* koostuu kokoelmasta rakennuksia ja rakennus-osia, joista jotkin ovat niin korkeita, että voi kysyä, liittyvätkö ne osuusliikearkkitehtuuriin vai Merihaan ”etupiiriin”. Kokonai-suus on kuitenkin arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja hallittu.

Voittanut ehdotus Vannas, leikkaus.

Väinö Tannerin kenttää reunustavan rakennusosan katkaiseminen keskeltä tuo kortteliin hengittävyttä ja viestii siitä, että korttelin sisällä tapahtuu asioita. Korttelin sisäosat muodostavatkin korttelipihan sijasta pikemminkin julkisen ja vilkkaan urbaanin aukion.

Katutasoon ehdotetut tilat ovat realistisia toiminnoiltaan ja mitoituksiltaan. Asuntojakauma tuntuu tasapainoiselta, ja asutuspohjat ovat hallittuja ja luontevia.

Kilpailun voittanut ehdotus *Vannas* muodostaa hallitun ja tyylikkään kokonaisuuden. Julkisivukäsittely on kaikessa yksinkertaisuudessaan vakuuttavaa. Ehdotus istuu luontevasti arvokkaaseen ympäristöönsä ja on kuitenkin selkeästi jotain uutta. Massan taitekohtaan muodostuu hieno katettu kaupunkitila.

Rakennus on uusi tulkinta perinteisestä urbaanihybridistä, jossa eri toiminnot sijoittuvat horisontaalisesti päällekkäin. Rakennuksen runko mahdollistaa toimintojen variaatiot ja luo näin elinkelpoista ja kestävää arkkitehtuuria. Maltilliset runkosyvyydet takaavat hyvän päivänvalon kaikkialla rakennuksessa.

Katutasoon suunnitellut mahdollistavat kiehtovan, vilkkaan ja inspiroivan kokonaisuuden, jossa talon asukkaat toimivat symbioosissa muiden käyttäjien kanssa.

Hennu Kjisik

Ehdotus Rhombus, ilmakuva.

Tekijät

1. sija *Vannas*

Skanska CDF, Skanska Talonrakennus

Anttinen Oiva Arkkitehdit: Vesa Oiva, Selina Anttinen, Eero Kontuniemi, Riku Rönkä, Tommi Itäniemi, Jussi Kalliopuska, Jemina Valli, David Pfister, Haruka Kadowaki, Annamari Vesamo

Nomaji maisema-arkkitehdit: Mari Ariluoma, Laura Tuorila

Hellon (palvelumuotoilu): Sanna Marttila, Anna-Kaisa Varjus, Petra Kiuru, Laura Franck

2. sija *Rhombus*

Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas

Lujatalo

JKMM Arkkitehdit: Asmo Jaaksi, Teemu Kurkela, Samuli Miettinen, Juha Mäki-Jyllilä, Johanna Mustonen, Heljä Koskimäki, Katariina Knuuti

Avustajat: Eleonora Fanesi, Marko Pulli, Kristian Forsberg, Jarno Vesa, Tatu Laakso

Realidea (konseptikehitys): Pasi Nieminen, Saku Järvinen

Tuomaristo

Senaatti-kiinteistöt: DI Mauri Sahi, johtaja; DI Marjaana Berger, myyntipäällikkö; arkkitehti Riitta Juutilainen, toimialajohtaja

Helsingin kaupunki (kaupunkiympäristön toimiala, asemakaavoitus): arkkitehti Janne Prokkola, yksikön päällikkö; arkkitehti Perttu Pulkka; arkkitehti Tiia Ettala

SAFA-tuomari: professori emeritus, TKT, arkkitehti SAFA Hennu Kjisik

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Itä-Helsingin keskusta
Kangasalan Lamminrahkan koulu
Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Vanha Domus
Turun Linnanniemen kansainvälinen ideakilpailu

ALOITUS

17.6.2019
19.6.2019
11/2019
1/2020

SISÄÄNJÄTTO

25.10.2019
5.11.2019
3/2020
4/2020

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

Uusi Kansallinen – Kansallismuseon lisärakennus
EUROPAN 15
Tampereen Viinikanlahti
Töölöntori

10.1.2019
18.3.2019
15.5.2019
4.6.2019

4.4.2019
28.7.2019
27.9.2019
11.10.2019

KUTSUKILPAILUT

Junatie – väyläympäristöstä kaupunkitilaksi
Oulun Hartaanselkä
Taivallahden hotelli
Keski-Pasilan peruskoulu ja päiväkot, **hankintailmoitus marraskuussa**
Uusi Lagmansgårdenin koulukoti, **hankintailmoitus joulukuussa**

20.5.2019
20.5.2019
2.9.2019
12/2019
1/2020

17.9.2019
25.10.2019
31.10.2019
3/2020
4/2020

MUUT KILPAILUT

Fiskarsin kyläkeskuksen ideakilpailu opiskelijoille
Hyytiälän metsäasema

27.9.2019
10/2019

3.12.2019
2/2020

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.ted.europa.eu

Henkireikänä Mozart ja Händel

Saija Hollmén on Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun varadekaani. Hän on myös perustajaosakas Hollmén Reuter Sandman Arkkitehdit Oy:ssä ja ollut mukana perustamassa kansalaisjärjestö Ukumbi ry:tä.

Oliko aina selvää, että sinusta tulee arkkitehti?

– Ei se aina ollut. Olin lukiossa epätoivoinen, koska en osannut päättää, mikä minusta tulee aikuisena. Laskin, että minulla pitäisi olla yli kymmenen elämää, jotta voisin tehdä kaikkea, mikä minua kiinnostaa. Arkkitehtuuri ei ollut yksi niistä.

Hollmén laulamassa Rinaldon roolia Händelin Rinaldo-oopperassa 2017.

Aloin kuitenkin pohtia asiaa nähtyäni abivuonna jonkin pääsykoevalmennuskurssin mainoksen. Lopulta ymmärsin, että arkkitehtuurissa yhdistyy moni asia, joka minua kiinnostaa. Opettelin piirtämään ja sain opiskelupaikan. Sitä päätöstä en ole koskaan katunut. Arkkitehdin työ käsittää niin monta osa-aluetta elämästä, että alalla riittää muutamaankin ihmiselämään tutkittavaa, koettavaa ja annettavaa.

Millaisissa työtehtävissä olet ollut urallasi?

– Opiskelin 1990-luvulla, jolloin iski rankka lama ja arkkitehteilta katosivat työt. Toisaalta se oli hyvä aika opiskella, mutta valmistuessani minulla ei ollut lainkaan toimistokokemusta. Monella samaan aikaan opiskelleella oli sama tilanne. Perustin toiminnan heti, kun sain diplomityöni valmiiksi.

Yhteistyö **Jenni Reuterin** ja **Helena Sandmanin** kanssa alkoi 1990-luvulla opiskeluprojektin myötä. Suunnittelimme silloin naistentalon Senegaliin. Perustimme yhdessä toimiston ja myöhemmin kansalaisjärjestö Ukumbi ry:n.

Olin myös arkkitehtitoimisto Tallissa töissä useamman vuoden, ja vuonna 2008 aloin tehdä opetustyötä TKK:lla. Nykyään olen Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun varadekaani. Sen lisäksi teen väitöskirjaa ja vastaan humanitaarisen arkkitehtuurin koulutuksesta.

Ukumbi ry tarjoaa arkkitehtisuunnittelua vähäosaisille väestöryhmille. Mikä motivoi tähän työhön?

– Kyse on vastuun jakamisesta ja meidän länsimaalaisten etuoikeutetusta asemasta. Suomessa voi opiskella käytännössä ilmaiseksi, ja meillä kaikilla on mahdollisuus korkeakoulutukseen ja opintotukeen. Oma ammattitaitoa pitää käyttää maapallon hyödyksi, koska tulemme näinkin vakaista olosuhteista.

Elämme maapallolla suljetussa järjestelmässä ja olemme tulleet aika pitkälle siitä, kun ongelmat kategorisoitiin ”meidän” ja ”heidän” ongelmiksi. Kaikki ongelmat ovat yhteisiä. Projektimme ovat olleet todella pieniä, mutta niillä on toivotavasti ollut jonkinlainen merkitys paikallisille ihmisille. Tarkoitus on myös herättää alan sisällä keskustelua ja olla esimerkiksi opiskelijoille.

Olette suunnitelleet rakennuksia valtioihin, joilla on kolonialistinen menneisyys. Miten paikalliset ovat suhtautuneet länsimaiseen suunnittelijaan?

– Kaikki riippuu omasta asenteesta. Meidän lähtökohtanamme on ollut, että olemme siellä ensisijaisesti oppimassa. Vie-

Universaalia arkkitehtuuria ei ole olemassa.

raassa kulttuurissa ja ympäristössä taustatyön tekeminen korostuu, sillä ihmisten tavat rakentaa yhteisöä ja käyttää tilaa ovat kulttuurisidonnaisia. Pitää myös tunnistaa omat ennakkoluulot ja päästä niistä yli.

Täytyy osata kuunnella, kysyä ja toisinaan myös katsoa vastausten yli, koska varsinkaan rakennetusta ympäristöstä puhuttaessa ihmiset eivät välttämättä osaa kertoa asioista täsmällisesti. Suurin virhe on lausua ylhäältä, miten asiat tulee tehdä. Silloin toistetaan menneiden vuosikymmenten virheitä.

Negatiivisiin asenteisiin emme ole paikallisten ihmisten suunnalta törmänneet hankkeissamme koskaan. Haluan ajatella, että olemme osanneet asennoitua riittävän nöyrästi ja kollaboratiivisesti. Yhteisön osallistaminen on ollut meillä aina olennaista suunnittelu- ja rakentamisprosesseissa.

Mitä olet oppinut projekteissanne?

– Suurin oppi on ollut se, että universaalia arkkitehtuuria ei ole olemassa. Kaikki suunnittelu on sopeutettava paikalliseen ympäristöön ja kulttuuriin. Paikallinen konteksti on äärimmäisen tärkeää hahmottaa ja ymmärtää. Sen takia kaikki suunnitteluun ja ympäristöön liittyvä pohjatyö on hyvin olennaista. Olen oppinut myös sen, että ihmiset ovat loppupeleissä kaikkialla melko samanlaisia.

Olet harrastanut pitkään laulamista. Millainen rooli musiikilla on elämässäsi?

– **Juhani Pallasmaa** totesi joskus, että arkkitehdilla täytyy olla elämässään jokin muu intohimo kuin arkkitehtuuri. Minulle se on ollut musiikki, ja olen aina harrastanut sitä palavasti.

2000-luvun alussa arkkitehdin työt jäivät vähemmälle, kun opiskelin ammattikorkeakoulussa laulopedagogiikkaa. En kuitenkaan alkanut laulaa työkseni, sillä minulla oli jo ammatti ja elämässä asioita, jotka vaativat enemmän huomiota. Musiikki on ollut koossapitävä voima ja oma tilansa, koska siihen ei liity ammatillisia paineita.

Olen keskittynyt klassiseen musiikkiin. Eniten olen laulanut **Händeliä** ja **Mozartia**. Erityisesti Mozartin laulaminen on minulle aina hyväksi. Olen kuitenkin tyytyväinen siihen, että musiikki ei ole ammattini. Laulaminen on rikkaampaa ja vapaampaa, kun siihen ei liity menestymisen pakkoa. Musiikki on ollut minulle aina henkireikä ja tasapainottava tekijä.

Taavi Lindfors

messe frankfurt

7. – 10. 1. 2020

INTERIOR. ARCHITECTURE. HOSPITALITY.

by heimtextil

special
interest

erikoisohjelmaa
sisustusarkkitehdeille,
arkkitehdeille ja
hospitality-alan
ammattilaisille

+++ EXPO +++ TOURS +++ LIBRARY +++
LECTURES +++ DIRECTORY +++ TALENTS

Maanantaina 7.10. vietettiin Maailman arkkitehtuuripäivää. Tampereella keskusteltiin arkkitehtuuripolitiikasta, Oulussa perehdyttiin 60-vuotiaan yliopiston vaiheisiin, ja Kuopiossa arkkitehtitoimistot esittelivät hankkeitaan.

KUVAT: LOTTI WILÉN

Arkkitehtuuriohjelma uusiksi Tampereella

Tampereen kaupungin ja TamSAFAn järjestämässä seminaarissa tarkasteltiin arkkitehtuuripolitiikkaa eri näkökulmista ja pidettiin paneelikeskustelu. Kaikille avoimeen ja maksuttomaan tapahtumaan G Livelabissa osallistui noin 60 henkeä, niin virkamiehiä ja yrittäjiä kuin kaupunkilaisia ja poliitikkoja. *Aamulehti* striimasi seminaarin.

Seminaarin tavoitteena oli käynnistää prosessi, joka johtaa Tampereen arkkitehtuuriohjelman päivittämiseen. Tampere hakee vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi, ja arkkitehtuuri on osa keväällä 2020 lähetettävää hakukirjaa. Valtakunnallisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman on määrä valmistua vuonna 2020, joten Tampereella voidaan päivittää oma, vuonna 2007 laadittu arkkitehtuuriohjelma samaan aikaan valtakunnallisen ohjelman kanssa.

Tukea kestävän yhteiskunnan rakentumiseen

Seminaarin alussa Tampereen kaupungin yhdyskuntasuunnittelupäällikkö **Hanna Montonen** keräsi yleisön näkemyksiä arkkitehtuuriohjelman hyödyllisyydestä. SAFAn Tampereen paikallisasiamies **Kasmir Jolma** perusteli arkkitehtuuriohjelman päivittämisen ajankohtaisuutta.

Seminaarissa kuultiin puheenvuoro valtakunnallista arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa laativalta työryhmältä. Sen sihteerinä toimii Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfon toiminnanjohtaja **Hanna Harris**. Harris kertoi, että Apoliz2020:n valta-

” Tampere hakee
vuoden 2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupungiksi.

kunnallisena tavoitteena on tukea kestävän yhteiskunnan rakentamista ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti arkkitehtuurin keinoin.

Rakennusliike Asumisen toimitusjohtaja **Ville Kaseva** tarjosi arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan kritiikkiä ja konkreettisia ehdotuksia. Hän ehdotti, että voitaisiin perustaa arkkitehtuurin oppositio, joka mahdollistaa avoimen keskustelun ja arkkitehtuurikritiikin.

Viimeisenä puhujana oli *Aamulehden* päätoimittaja **Jussi Tuulensuu**, joka avasi arkkitehtuurin merkitystä taidemuotona. Hän esitti myös kriittisen näkökulman Helsingin ja Tampereen keskustojen rantojen käyttöön ja vesialueiden saavutettavuuteen.

Paneelikeskustelun juontajana toimi TamSAFAn puheenjohtaja **Tuomo Joensuu**. Paneelissa keskusteltiin laadukkaasta arkkitehtuurin määritelmästä, kaupungin ohjauskeinoista ja uusista avauksista arkkitehtuuripoliitiikkaan. Museoviraston yliarkkitehti **Iida Kalakoski** summasi arkkitehtuuripoliittikan tavoitteeksi, että nykyisen rakentamisen tulisi luoda tulevaisuuden rakennusperintöä.

Kasimir Jolma

Ideoita ja kehittämis ehdotuksia Tampereen arkkitehtuuripoliittikan päivittämiseksi voi lähettää osoitteeseen: asiamies.tampere@safa.fi.

Kuopion arkkitehtitoimistot esittäytyivät

Savon SAFA kokosi maailman arkkitehtuuripäivänä kuopiolaisia arkkitehtitoimistoja esittämään kaupunkilaisille Kohtaamo-näyttelytilassa torin alla.

Töitään ja toimintatapojaan esittelivät neljä toimistoa: Arkkityypit, Partanen & Lamusuo, Sitowise sekä ARK Oy. Päivän aikana oli mahdollisuus myös tutustua Kuopion arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan ja keskustella kaupungin arkkitehtuurista safalaisten kanssa.

Vierailijoita oli pitkin päivää useita kymmeniä, ja erityisesti Savonia-ammattikorkeakoulun rakennusarkkitehtiopiskelijoiden kanssa käytiin mielenkiintoisia keskusteluja. ▶

Valokeilassa 60-vuotias Oulun yliopisto

Oulussa arkkitehtuuripäivää vietettiin tutustumalla Oulun yliopistorakennuksen arkkitehtuuriin ja rakentamiseen. Pohjois-Suomen SAFAn järjestämässä tilaisuudessa pääpuhujana oli yliopistokampuksen suunnittelusta **Kari Virran** toimistossa 20 vuoden ajan vastaanottanut arkkitehti **Matti Rotko**.

Oulun yliopiston perustamisesta tuli tänä syksynä kulu-neeksi 60 vuotta. Yliopistokampus rakennettiin vuonna 1968 ratkaistun pohjoismaisen arkkitehtuurikilpailun perusteella. Kilpailun voitti arkkitehti Kari Virta ehdotuksellaan, joka perustui keskusväylän kokoamaan, loputtoman laajenemisen mahdollistavaan megastrukturiin. Yliopiston 30 vuotta kestänyt rakennustyö Linnanmaalla alkoi vuonna 1971 ja jakaantui kymmeneen rakennusvaiheeseen.

– Oulun yliopisto on ollut Suomen ensimmäinen monella tapaa. Se oli ensimmäinen uusista korkeakoulujen kehittämislain perusteella syntyneistä massakorkeakouluista. Linnanmaan yliopistoalue rakennuksineen oli maamme ensimmäinen rakennusprojekti, jossa suunnittelu tapahtui yhtäaikaaisesti usealla eri suunnittelun hierarkiatasolla. Se oli ensimmäinen määrätietoisesti avoimena kasvurakenteena hahmotettu arkkitehtoninen ratkaisu. Yliopisto syntyi ensimmäisen valtion järjestämän pohjoismaisen arkkitehtuurikilpailun tuloksena. Se oli myös Suomen ensimmäinen täyselementtiteknikalla toteutettu julkinen rakennuskohde sekä aikanaan Pohjoismaiden suurin elementtirakenteista koottu julkinen rakennus, kertoi yliopistosta rakennushistoriaselvitystä työstävä arkkitehti **Riitta Kosonen**.

Rakennus on nostettu Docomomon modernin arkkitehtuuriin kohdevalikoimaan.

Päivää jatkettiin Riitta Kososen opastamalle arkkitehtuurikierrokselle. Kierros oli aikamatka värikkäältä järjestelmäarkkitehtuuriin 1970-luvulta 1980-luvun postmodernismiin, 1990-luvun teknologiarakentamiseen ja lopulta 2000-luvun vaihteleviin korjauksiin. Rakennuksen laajuudesta kertonee sisätiloissa järjestetyn kävelykierroksen pituus: 2,04 kilometriä.

Pia Krogus

KUVAT: PIA KROGIUS

”Yliopisto syntyi ensimmäisen valtion järjestämän pohjoismaisen arkkitehtuurikilpailun tuloksena.

KORKEASTI KOULUTETTUJEN KASSA

**KOKO tarjoaa
turvaa, tukea ja
tulevaisuudenuskoa
korkeasti koulutetuille.
Tee fiksua päätös ja
varmistasi selustasi
työelämässä.**

Yhdessä liittojen kanssa paikkimme joka päivä töitä sen eteen, että sinulla olisi paremmat mahdollisuudet viedä itseäsi ja Suomea eteenpäin.

kokokassa.fi

EKO-SAFAn vaalikokous

EKO-SAFAn vaalikokous pidetään **12.11.2019** SAFAssa (Malminkatu 30, 5. kerros, Helsinki) **klo 17** alkaen.

Kokouksen jälkeen **klo 18** alkaen kaksi esitystä, jotka pohjautuvat tuoreisiin diplomitoihin:

- Arkkitehti **Kristiina Kuusiluoma**: *Maasta arkkitehtuuria – Päivölän koerakentamishanke massiivisavesta*
- Arkkitehti **Laura Lammert**: *Kohti kestävämpää tulevaisuutta rakentamisessa*

*Tilaisuus on avoin kaikille kiinnostuneille,
tarjolla pientä purtavaa. Tervetuloa!*

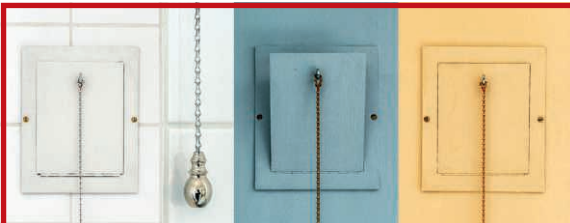
Taiken apurahahaut käynnissä

Taiteilijoiden ja työryhmien apurahahaku jatkuu 14.11. saakka. Taiteilijat ja työryhmät voivat hakea kohdeapurahoja eri taiteenaloilla toteutettaviin hankkeisiin. Haettavissa ovat myös apurahat kulttuurisen moninaisuuden edistämiseen. Kaikki apurahat on tarkoitettu vuoden 2020 hankkeisiin. Liikkuvuusapurahat ovat haettavissa jatkuvasti.

Yhteisöavustusten hakuaika on lokakuu. Yhteisöt voivat hakea erityis- ja toiminta-avustuksia vuodelle 2020. Festivaaleille ja residenssitoimintaan jaetaan ainoastaan toiminta-avustuksia. Taike jakaa tänä vuonna lisäksi esittävien taiteiden yhteisöille viisivuotisia toiminta-avustuksia kehittämiseen.

*Hakemus liitteineen tulee lähettää Taikeen:
www.taike.fi/fi/apurahat-ja-avustukset.*

RAKENNUSAPTEEKKI

Rakennusapteen raitisilmaventtiili

Hyväksi todettu ratkaisu sisäilmaongelmiin

www.rakennusaptee.fi

PYÖRILLE OMA SÄILYTUSTELINE

UUSI RT 38941!

ovella
systems

organisoi fillarit sisällä ja ulkona.
(Kohteessa n.100 pp, keskellä mukava PyöräNojaPN-2
ja seinillä tehokas Compact PTL-2 -järjestelmä)

Ovella Systems Oy • P. 0103372720 • www.ovella.fi • info@ovella.fi

ERIKOISLASI-IKKUNAT

Puh. 0424 552 71, info@klas1.fi, www.klas1.fi

AKUSTIIKKA

silence for sale

www.akustiikkapalvelut.fi

BETONIKIVET

UUTUUS!
HB-Vallikulmakivi

BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

www.fmclaskentapalvelut.fi

KUSTANNUSHALLINNAN ASiantuntijapalvelut

- Rakennushankkeiden budjettiarviot
- Vertailulaskelmat
- Tarkat kustannusarviot
- Laserkeilaus ja inventointimallinnus
- Rakennusriiotojen selvitykset
- Elinkaarikustannukset

FMC Laskentapalvelut

KUIN OSA OMAA TIIMIÄSI

TERÄSPORTAAT JA LASIKAITEET

SISÄPUOLISET ERIKOISSISUSTUKSET

DecoWorks
ERIKOISSISUSTAMISEN AMMATTILAINEN

Erikoissisustamisen asiantuntijat puulle ja metallille. Toteutukset hissien ja liukuportaiden rakentamiseen ja uudistuksiin. Varma vaihtoehto joustavasti ja ammattitaidolla.

KÄSITYÖ, KORKEA LAATU & KEHITYS

WWW.DECOWORKS.FI
TEHDASKATU 7, 24100 SALO | INFO@DECOWORKS.FI

Raision kaupungin maankäyttöpalvelut hakee vakinaiseen toimeen

Toimisto-arkkitehtia

Lisätiedot ja hakuohjeet osoitteessa:
www.raisio.fi/tyopaikat
Haku päättyy 11.11.2019 klo 15.00

Tervetuloa joukkoomme!

raisio

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. +358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

Member+ tarjoaa etuja

Akalastaisten jäsenetupalvelu Member+:n varauskalenterissa on avoinna jo vuoden 2020 pääsiäinen. Kalenterista löytyy myös joitakin vapaita kohteita vuodenvaihteeseen ja alkuvuodelle. Myös syystalven viikkoja varataan kiihtyvään tahtiin.

Ellibs tarjoaa monipuolisen valikoiman e-kirjoja ja äänikirjoja. Member+-jäsenille Ellibs tarjoaa vaihtuvan kirjiedun.

Nextoryssa voit lukea ja kuunnella kirjoja missä ja milloin haluat, myös offline-tilassa. Kirjastosta löytyy kirjoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Nextory tarjoaa akavalaisille 30 päivän ilmaisen kokeilujakson ja lisäksi toisen kuukauden puoleen hintaan.

Lisää etuja löytyy osoitteesta
www.memberplus.fi.

Hei sinä

ARKKITEHTI

olet kokenut ammattilainen ja intohimonasi on kehittää maailman parasta kaupunkiympäristöä. Haemme arkkitehtia ympäristö- ja kaupunkikehitystoimialalle Espoon toimipisteellemme.

Lisätietoja antaa Ulla Kuitunen
040 832 2225 | ulla.kuitunen@sitowise.com

Projektiarkkitehti

ARKKITEHTIRYHMÄ A6

Olemme 20 hengen porukka
Punavuorella.
Poikkeaa macchiatolle
tai kerro itsestäsi
rekry@a6oy.fi

ARKKITEHTI — RAKENNUSARKKITEHTI SUUNNITTELUASSISTENTTI

Tule mukaan kiinnostaviin korjaus- ja muutossuunnittelun hankkeisiin. Suunnittelukohteemme sijaitsevat Helsingin keskustassa.

Tehtävissä edellytetään
Archicad-osaamista.

rekry@synopsis.fi
www.synopsis.fi

Synopsis Arkkitehdit Oy
Itämerentori 2
00180 Helsinki

Uuden ajan kattoikkunat

Fakro-kattoikkunoissa yhdistyvät energiatehokkuus, helppokäyttöisyys ja turvallisuus. Vitrean laaja tuotevalikoima kaltaa kattoikkunat kalteville ja tasaisille katoille, lisävarusteet ja asennussarjat. Standardikokojen lisäksi kattoikkunat voidaan valmistaa myös asiakkaan tarvitsemassa koossa. Kaikkiin malleihin on saatavana sähköinen avausmekanismi. Erittäin energiatehokkaalla U8 Thermo-mallilla päästään jopa 0,58 U-arvoon.

VITREA
ERIKOISLASIT

Lisätietoja:
www.vitrea.fi
09 8190 450